

Tilinpäätös 2003

TietoEnator^{TE}

Building the Information Society

Sisältö

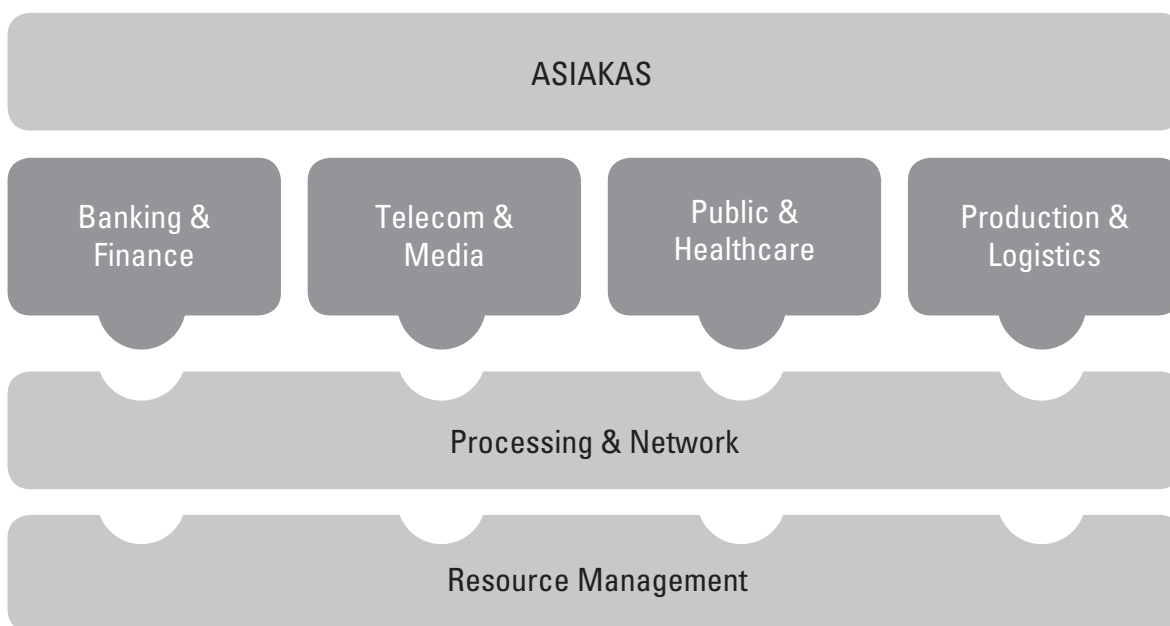
TietoEnator lyhyesti	1
Hallituksen toimintakertomus	3
Taloudellista kehitystä kuvaavat luvut	9
Tuloslaskelma	10
Tase	12
Kassavirtalaskelma	14
Tilinpäätöksen liitetiedot	15
Tunnuslukujen laskentakaavat	29
Riskienhallinta	30
Osakkeet ja osakkeenomistajat	32
Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä	34
Tilintarkastuskertomus	35
Johto ja valvonta	36
Hallitus	38
Johtoryhmä	39
Tietoja osakkeenomistajille	40
Yhteystiedot	41

TietoEnator konsultoi, kehittää ja hoitaa asiakkaidensa sähköistä liiketoimintaa

TietoEnator on yksi tehokkaan tietoyhteiskunnan pääarkkitehdeistä ja pohjoismaiden suurin tietotekniikan palveluyritys. Asiantuntijoidemme määrä on 14 000 ja osaamisemme maailman huippua.

Kehitämme innovatiivisia tietotekniikkaratkaisuja asiakkaidemme tavoitteiden toteuttamiseksi ja digitalisoimiseksi. Läheisen yhteistyömme ansiosta voimme auttaa heitä johtamaan ja kehittämään toimintaansa yhä paremmin.

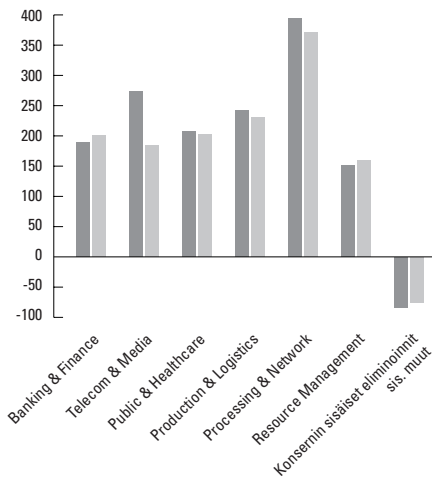
Olemme keskittyneet niille alueille, joista meillä on vahvin asiantuntemus. Finanssi- ja pankkitoiminta, televiestintä ja media sekä metsäteollisuus ovat näistä maailmanlaajuisesti tärkeimmät. Työskentelemme näillä alueilla yhdessä monien maailman johtavien yritysten ja organisaatioiden kumppanina ja kasvamme heidän mukanaan. Tällä hetkellä toimimme aktiivisesti jo yli 20 maassa.

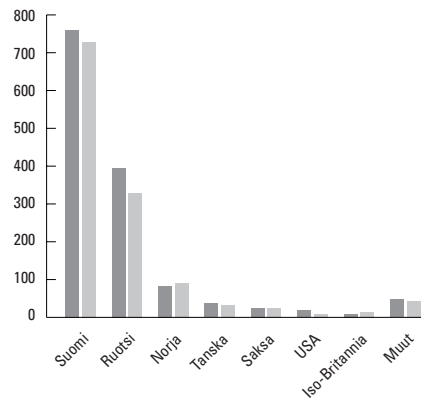
Tunnusluvut

	2003	2002
Liikevaihto, milj. e	1 374,3	1 271,1
Liikevoitto ennen liikearvojen poistoja (EBITA)	143,3	130,0
Osuus liikevaihdosta, %	10,4	10,2
Liikevoitto (EBIT)	102,7	99,8
Osuus liikevaihdosta, %	7,5	7,9
Voitto ennen veroja, milj. e	100,6	100,4
Voitto/osake, euroa	0,79	0,77
Oma pääoma/osake, euroa	5,74	5,53
Osinko/osake, euroa	0,50	0,50
Investoinnit, milj. e	61,6	282,9
Oman pääoman tuotto, %	14,1	13,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %	23,1	23,0
Gearing, %	1,4	13,6
Omavaraisuusaste, %	60,8	55,5
Henkilöstö keskimäärin	11 836	11 153
Henkilöstö 31.12.	11 680	11 991

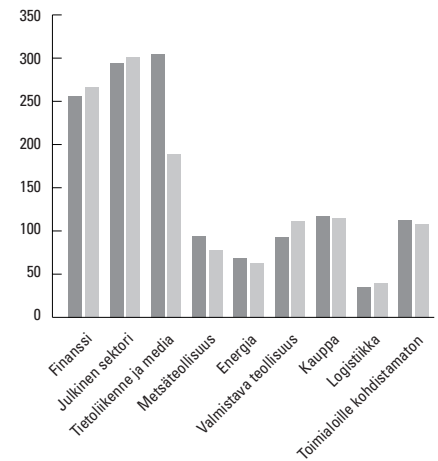
Liikevaihto liiketoiminta-alueittain, milj. e

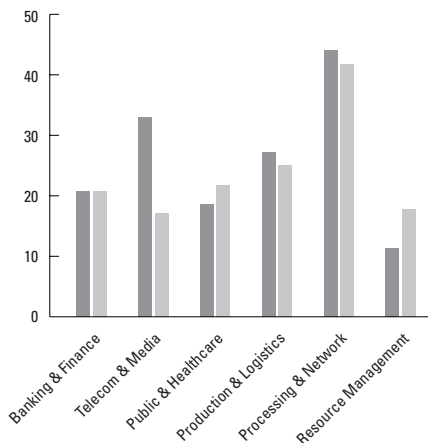
Liikevaihto maittain, milj. e

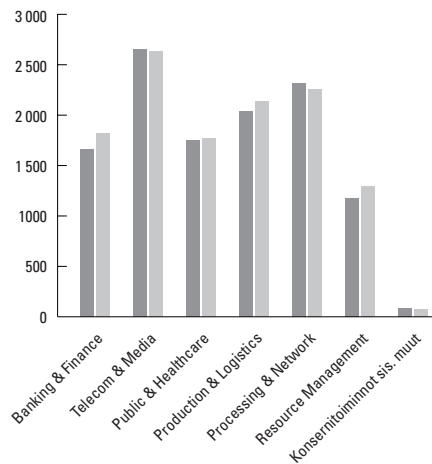
Liikevaihto toimialoittain, milj. e

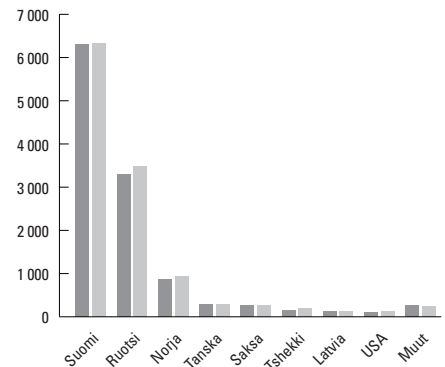
Tulos liiketoiminta-alueittain, milj. e

Henkilöstö liiketoiminta-alueittain

Henkilöstö maittain

Hallituksen toimintakertomus

Markkinat 2003

Talouden laskusuhdanne ja epävarmuus vähensivät investointeja tietotekniikkapalveluihin ja -ratkaisuihin vuonna 2003. Tietotekniikkainvestointien kasvu oli yleisesti ottaen vähäistä, ja eräillä alueilla kehitys oli jopa negatiivista. Investoinnit seuraavat yleistä taloudellista kehitystä viiveellä. Vuoden loppupuolella taloudellinen elpyminen vakiinnutti tietotekniikkamarkkinoita, ja merkkejä tilanteen paranemisesta oli havaittavissa. Asiakkaat suhtautuvat kuitenkin edelleen hyvin varovaisesti suurempien hankkeiden käynnistämiseen.

Vuoden aikana asiakkaat keskittyivät hankkeisiin, joiden avulla saavutetaan kustannussäästöjä ja parannetaan tehokkuutta lyhyellä tähtäimellä. Asiakkaiden pyrkimys yhtenäistää liiketoimintaprosessejaan lisää tätä kehitystä tukevien tietotekniikkapalveluiden ja ratkaisuiden kysyntää. Ohjelmistoratkaisujen, räätälöityjen hankkeiden ja henkilötyömyynnin kysyntä oli kuitenkin heikkoa koko vuoden 2003. Talouden laskusuhdanteesta eniten kärsivät asiakastoi- mialat olivat pankkisektori, teletoimiala ja teollisuus.

Nykyään on yhä yleisempää, että suuret asiakkaat hankkivat infrastruktuuripalvelunsa yhdeltä toimittajalta, mutta käyttävät muita toimittajia sovellustensa hallintaan ja kehittämiseen. Vuonna 2003 Pohjoismaissa tehtiin useita laajoja infrastruktuurin ulkoistussopimuksia. Toimialan rakennemuutos jatkui Euroopassa lukuisien yrityskauppojen ja fuusioiden myötä, joiden avulla yritykset pyrkivät saavuttamaan mittakaavaetuja ja parantamaan kilpailukykyään.

Kova kilpailu ja hintapaine jatkuivat erityisesti vakiintuneiden infrastruktuuripalveluiden, henkilötyömyynnin ja hallinnon valmisohjelmistojen alueella. Alhaisen kustannustason maissa toimivat yritykset markkinoivat palveluitaan aktiivisesti etenkin tietoliikenne- ja pankkisektorille.

Henkilöstön liikkuvuus oli yleisesti ottaen vähäistä ja palkkojen nousu kohtuullista. Kokeneita asiantuntijoita pystyttiin palkkaamaan myös hyvin erikoistuneilla alueilla.

Markkinatilanteessa ei ollut suuria eroja eri maantieteellisten alueiden välillä. Ruotsi on perinteisesti ollut riippuvaisempi henkilötyön myynnistä, minkä johdosta Ruotsin markkinat kärsivät enemmän alhaisesta

kysynnästä ja kovasta hintakilpailusta. Suomessa kumppanuusliiketoiminnan osuus on suurempi, minkä johdosta asiakkaan suhde valittuun tietotekniikan toimittajaan on suhteellisen pysyvä.

Muutokset konsernirakenteessa ja ulkoistussopimukset

TietoEnator jatkoi yhtiön strategisten painopisteiden mukaisia yritysostoja ja teki useita keskisuuria ulkoistussopimuksia vuoden 2003 aikana. Uudet ulkoistussopimukset katsotaan yrityksessä orgaaniseksi kasvuksi.

Suurin vuonna 2003 solmittu yksittäinen yrityskauppa oli ruotsalaisen Ki Consultingin osto, joka tuli voimaan vuoden 2004 alussa. Yhtiö on ohjelmistokehityksen, sovellushallinnan ja integraatiopalveluiden johtava toimittaja TeliaSoneralla Ruotsissa ja sen henkilömäärä on lähes 800. Toinen merkittävä yrityskauppa oli vuoden 2003 lopussa tehty Inveos AG:n osto. Yhtiö toimittaa tietotekniikka- ja konsultointipalveluita pankki- ja vakuutussektorille Saksassa, ja sen henkilömäärä on noin 120. Pienempiä vuoden 2003 yrityskauppoja olivat norjalaisen KPMG Consultingin, tietotekniikkaratkaisuja paperi- ja selluteollisuudelle toimittavan MOPS Systemsin sekä OMHEX:n pohjoismaisen energialiiketoiminnan ostot.

TietoEnator osti myös tšekkiläisten Sykora Groupin ja TietoEnator ISS:n loput osakkeet. TietoEnatorilla on aiemmin ollut näiden yritysten osake-enemmistö.

YLE:n kanssa perustettu yhteisyritys aloitti toimintansa vuoden 2003 alussa.

Merkittävin ulkoistussopimus vuonna 2003 tehtiin TeliaSoneran kanssa. Sopimuksen perusteella yhtiön keskustietokoneiden käyttötoiminta Ruotsissa siirtyy TietoEnatorin vastuulle. TietoEnator allekirjoitti myös kumppanussopimuksen Suomen Siemensin kanssa sekä jatkoi ja laajensi sopimustaan SaabTechin kanssa Ruotsissa.

Taloudelliset tavoitteet

Konsernin yleisenä tavoitteena on parantaa omistaja-arvoa kasvun, kannattavuuden ja tehokkaan pääoman käytön avulla. Yksilöidyt pitkän tähtäimen taloudelliset tavoitteet ovat:

- Liikevaihdon kasvu 20 %
- Liikevoitto (EBIT) yli 10 % liikevaihdesta
- Jokainen liiketoiminta-alue tuottaa omistaja-arvoa.

Konsernin taseen rahoitusrakenteen osalta tavoitteena on välttää ylipääomittumista. Jos jakokelpoiset varat sallivat ylimääräinen likviditeetti voidaan jakaa osakkeenomistajille sekä osinkoina että osakkeiden takaisinoston kautta.

Strategian painopistealueita vahvistetaan

Voidakseen saavuttaa pitkän tähtäimen taloudelliset tavoitteensa TietoEnator haluaa olla suosituin tietotekniikkakumppani pohjoismaisten asiakkaitten keskuudessa sekä maailmanlaajuisesti paras tiettyjen perusjärjestelmien tarjoaja valituilla asiakastoi- mialoilla. Kansainvälisen kasvun odotetaan olevan merkittäväntä pankki- ja finanssisektorilla, tietoliikenteessä ja mediassa sekä metsäteollisuuden palveluissa, joissa tavoitteena on yli 20 %:n liikevaihdon kasvu. Terveystieteiden ja energiasektorin liiketoiminnan tavoitteena on erittäin vahva alueellinen kehitys, ja muilla alueilla pyritään saavuttamaan vähintään markkinoiden yleinen kasvuvauhti. Kasvuinvestoinneilla, esimerkiksi yritysostoilla, vahvistetaan TietoEnatorin kykyä ratkaisukumppanuuksiin uusilla markkinoilla.

Liikevaihto

Liikevaihto kasvoi 8 % ja oli 1 374,3 (1 271,1) milj. euroa. Kasvu paikallisissa valuutoissa oli 9 %. Orgaaninen kasvu oli 6 %. Vahvinta kehitys oli tietoliikenne ja media -toimialalla, jossa kasvu oli 62 %. Maantieteellisesti liikevaihdon kasvu oli 20 % Ruotsissa, 5 % Suomessa ja -9 % Norjassa.

Pankki- ja finanssisektorin osuus koko vuoden liikevaihdesta oli 19 % (21), tietoliikenteen ja median 22 % (15) ja julkisen sektorin 21 % (24). Metsäteollisuuden osuus liikevaihdesta oli 7 % (6) ja energiasektorin 5 % (5).

Vuoden lopun tilauskanta oli 878 milj. euroa eli 149 milj. euroa alempi kuin vuoden 2002 lopussa. Luku sisältää vain sitovasti tilattuja palveluita. Vuonna 2003 ei menetetty merkittäviä asiakassopimuksia, mutta vuoden aikana tehtiin vähemmän suuria monivuotisia sopimuksia kuin vuosina 2002 ja 2001. Vuoden 2004 aikana tilauskannasta arvioidaan laskutettavan noin 610 milj. euroa, mikä on samalla tasolla kuin vuoden 2002 lopussa.

Hallituksen toimintakertomus

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET 2003

Yhtiö, maa	% osakkeista	Liiketoiminta	Liikevaihto	Henkilö- määrä	Päivä- määrä	Liiketoiminta- alue
YRITYSOSTOT/OSAKKEIDEN OSTOT						
TietoEnator a.s., Tsekin tasavalta	80 % -> 100 %	Tietoliikennealan tietotekniikkapalvelut	MEUR 7	110	1.4.	T & M
SYKORA Group, e.g. Saksa, Tsekin tasavalta	51 -> 100 %	Tietoliikenneverkkojen informaatio ja tuki			1.8.	T & M
Ki Consulting & Solutions AB, Ruotsi	100 %	Tietotekniikka- ja tietoliikennekonsultointi	MEUR 90	770	2.1.2004	T & M
Inveos AG, Saksa	95,5 %	Tietotekniikka ja konsultointi pankki- ja vakuutusosalalle	MEUR 17,5	120	31.12.	B & F
LIIKETOIMINNAN OSTOT						
KPMG Consulting AS, Norja		Tietotekniikkakonsultointi, järjestelmä-integraatio ja ylläpito		35	1.7.	P & H
MOPS Systems, Ruotsi ja Kanada		Paperi- ja selluteollisuuden tietotekniikkaratkaisut	MEUR 4	40	1.10.	P & L
Database Design AS, Norja		Terveystietojärjestelmien tietotekniikkatuotteet		3	1.9.	P & H
Energy business of OMHEX, Ruotsi, Tanska, Norja		Asiakastietojärjestelmä		45	1.2.2004	P & L
ULKOISTUKSET/YHTEISYRITYKSET						
YLE	80	Järjestelmäkehitys- ja käyttöpalvelut	MEUR 12	88	1.1.	P & N (2/3) T & M (1/3)
ULKOISTUKSET/LIIKETOIMINNAN OSTOT						
Sydkraft ServicePartner AB, Ruotsi		Palkka- ja henkilöstöhallinto	MEUR 2,6 3 v:ssa	11	1.3.	RM
TeliaSonera Sweden, Ruotsi		Keskuskoneiden tietojenkäsittely	MEUR 24	84	1.8.	P & N
Siemens Osakeyhtiö, Suomi		Matkapuhelinverkkojen ohjelmistokehitys	MEUR 2	25	1.9.	T & M
SaabTech, Ruotsi		Tietotekniikkatoiminnot, hallinto ja käytön tuki		9	14.10.	P & N
MUUT MUUTOKSET						
Softema Oy purettiin vuonna 2003, ja TietoEnator Financial Solutions Oy:n liiketoiminta on siirretty ja yhtiö puretaan vuoden 2004 aikana.						

Kannattavuus

Liikevoitto ennen liikearvojen poistoja (EBITA) kasvoi 10 % ja oli 143,3 (130,0) milj. euroa eli 10,4 % (10,2) liikevaihdosta. Liikevoitto liikearvojen poistojen jälkeen (EBIT) oli 102,7 (99,8) milj. euroa eli 7,5 % (7,9) liikevaihdosta.

Liikevoitto pysyi vuoden 2003 alkupuoliskolla edellisen vuoden tasolla, mutta alkoi parantua loppuvuodesta. Tämä johtui ennen kaikkea vuoden 2002 toisen puoliskon ja vuoden 2003 alkupuolen tehostamistoimien tuottamasta kustannusten vähentymisestä. Neljännellä vuosineljänneksellä myönteiseen kehitykseen vaikuttivat lisäksi jonkin verran odotettua parempi lisenssi-pohjainen myynti etenkin Public & Healthcare sekä Resource Management -liiketoiminta-alueilla sekä eräiden Telecom & Media -liiketoiminta-alueen yksiköiden parantunut laskutusaste.

Kannattavuuden myönteiseen kehitykseen vaikuttivat myös alentuneet eläkekustannukset Suomessa. Ne olivat 9 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2002.

Irtisanomisajan palkoista johtuvat henkilökustannukset olivat jonkin verran yli 20 milj. euroa.

Osakekohtainen voitto ennen liikearvojen poistoja oli 1,28 (1,14) euroa ja liikearvojen poistojen jälkeen 0,79 (0,77) euroa.

Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE) oli 23,1 % (23,0) ja oman pääoman tuotto 14,1 % (13,7).

Rahoitus ja investoinnit

Liiketoiminnan rahavirta oli 170,6 (75,1) milj. euroa. Käyttöpääomainvestointeihin käytettiin 47,7 (51,4) milj. euroa ja yritys- ja liiketoimintaostoihin 26,5 (180,1) milj. euroa. Investointeihin käytettiin yhteensä 72,9 (235,2) milj. euroa. Osinkoja maksettiin 42,5 (83,3) milj. euroa. Rahoituksen rahavirta oli -62,3 milj. euroa, mikä johtui lyhytaikaisten velkojen takaisinmaksusta vuonna 2003. Rahavirran huomattava paraneminen johtui kannattavuuden paranemisesta sekä verojen ja investointien vähentymisestä vuoteen 2002 verrattuna.

Vuoden lopussa taseen loppusumma oli 807,7 (845,0) milj. euroa eli 4 % alempi kuin vuoden 2002 lopussa. Omavaraisuusaste oli 60,8 % (55,5) ja nettovelkaantumisaste 1,4 % (13,6). Vuoden lopussa konsernilla oli yhteensä 21,5 milj. euroa korollista lainaa. Rahavarat olivat 45,3 (54,5) milj. euroa, ja li-

säksi konsernilla oli käyttämättömiä luottolimiittejä lähes 400 milj. euron arvosta.

Vuonna 2003 tehdyt investoinnit olivat yhteensä 61,6 (282,9) milj. euroa. Välittömät käyttöomaisuusinvestoinnit uudet rahoitusleasingsopimukset mukaan lukien olivat 48,5 (63,5) milj. euroa. Liiketoiminnan liikearvoon investoinnit olivat 4,5 (108,4) milj. euroa ja tytäryhtiö- ja osakkuusyritys-osakkeisiin 7,4 (113,3) milj. euroa.

Ki Consultingin hankintahinta 72 milj. euroa maksettiin tammikuussa 2004. TietoEnator käytti 50 milj. euroa lyhytaikaisesta luottolimiitistään kaupan rahoittamiseen.

Henkilöstö

Konsernin henkilömäärä oli vuoden lopussa 11 680 (11 991) ja keskimäärin vuoden aikana 11 836 (11 153). Henkilöstön vaihtuvuus pysyi alhaisena ja oli 5 % (6). Uusiin henkilöiden palkkaaminen oli vähäistä. Vuonna 2003 konserniin otettiin yhteensä 550 (822) uutta henkilöä. Kun otetaan huomioon yritysostot, -myynnit ja konsernista lähteneet henkilöt, koko vuoden nettomuutos oli -292. Tämä johtuu lähinnä vuoden aikana tehdystä henkilöstösupistuksista, jotka koskivat noin 450 henkilöä.

Kehittäminen

Konsernin rakennemuutoksen osana jatkettiin sekä liiketoiminnan että sisäisen toiminnan kehittämistä. Yhtenäistämällä toimintatapoja, hyödyntämällä viimeisintä tekniikkaa ja parhaiden käytäntöjen mukaisia työvälineitä sekä yhdenmukaistamalla oma tietotekninen infrastruktuuri lisätään konsernin tehokkuutta ja kilpailukykyä.

TietoEnatorin asiakas- ja toimialaosamiseen perustuva liiketoimintamalli CAMP (Core Application Modernisation Partnership) oli keskeinen kehittämiskohde. Malli hyödyntää konsernin aikaisemmin toteuttamista tietojärjestelmien, liiketoimintamallien ja tietotekniikkaorganisaatioiden uudistushankkeista kertyneen osaamisen ja yhdistää laajoja kokonaisvastuita sisältävät kumppanuuspalvelut ja pitkälle erikoistuneet toimialaratkaisut ratkaisukumppanuudeksi.

Merkittävä oli myös konsernilaajuinen, asiakkaiden toiminnan digitalisointiin ja liiketoimintahyötyjen analysointiin kohdistunut hanke. Tavoitteena on tuotteistaa oma ja teknologiakumppaneiden osaaminen eri asiakastoimialojen sähköisen asioinnin rat-

kaisukehykseksi. Vuoden 2004 alkupuolella yhtiö päätti keskittää osaamisensa uuteen Digital Innovations -yksikköön, jonka tarkoituksena on edistää eri asiakastoimialojen välistä synergiaa sekä kiihdyttää keskeisten sähköisen asioinnin innovaatioiden tuotteistus- ja integraatioprosesseja.

TietoEnatorin kansainväliseen kasvuun keskittyvää, ylimmän johdon 'Building the TE Way to Growth and Internationalisation' -valmennusohjelmaa jatkettiin sveitsiläisen IMD:n kanssa. Uusi keskijohdon koulutusohjelma 'Business Excellence in TietoEnator' käynnistettiin pohjoismaisen johtamiskoulutusorganisaation IFL:n kanssa.

Liiketoimintakatsauksen 2003 Aineeton pääoma -osio kuvaa tarkemmin konsernin kehittämishankkeita.

Hallituksen toimintakertomus

Liikevaihto liiketoiminta-alueittain, milj. e	2003	2002	muutos
	1-12	1-12	%
Banking & Finance	189	201	-6
Telecom & Media	274	184	49
Public & Healthcare	207	202	2
Production & Logistics	242	230	5
Processing & Network	395	371	6
Resource Management	151	159	-5
Konsernin sisäiset eliminoinnit sis. muut	-84	-76	
	1 374	1 271	8

Liikevoitto, milj. e	2003	2002	muutos
	1-12	1-12	%
Banking & Finance	20,8	20,8	0
Telecom & Media	33,0	17,1	93
Public & Healthcare	18,6	21,7	-14
Production & Logistics	27,2	25,1	9
Processing & Network	44,0	41,8	5
Resource Management	11,3	17,8	-37
Liiketoiminta-alueet	154,9	144,3	7
Konsernitoiminnot sis.muut	-12,7	-15,0	
Liiketoiminta-alueiden ulkopuoliset osakkuusyhtiöt	1,2	0,7	
Liikevoitto (EBITA) ennen			
liiketoiminta-alueiden poistoja ja henkilöstöoptioihin liittyviä sosiaalikuluja	143,4	130,0	10
Henkilöstöoptioihin liittyvät sosiaalikulut	-0,1	0,0	
Liikevoitto (EBITA) ennen liiketoiminta-alueiden poistoja	143,3	130,0	10
Liiketoiminta-alueiden poisto	-40,6	-30,2	
Liikevoitto (EBIT)	102,7	99,8	3

Liikevoitto-%	2003	2002	muutos
	1-12	1-12	
Banking & Finance	11,0	10,4	0,6
Telecom & Media	12,0	9,3	2,7
Public & Healthcare	9,0	10,8	-1,7
Production & Logistics	11,3	10,9	0,4
Processing & Network	11,2	11,3	-0,1
Resource Management	7,5	11,2	-3,8
Liiketoiminta-alueet	11,3	11,4	-0,1
Liikevoitto (EBITA) ennen liiketoiminta-alueiden poistoja ja			
henkilöstöoptioihin liittyviä sosiaalikuluja	10,4	10,2	0,2
Liikevoitto (EBITA) ennen liiketoiminta-alueiden poistoja	10,4	10,2	0,2
Liikevoitto (EBIT)	7,5	7,9	-0,4

Liikevaihto maittain, milj. e	2003	muutos	osuus	2002	muutos
	1-12	%	%	1-12	%
Suomi	761	5	55	728	14
Ruotsi	395	20	29	329	4
Norja	83	-9	6	91	12
Tanska	37	16	3	32	6
Saksa	25	-1	2	25	5
USA	18	>100	1	8	>100
Iso-Britannia	8	-47	1	15	>100
Muut	47	8	3	43	17
	1374	8	100	1271	12

Liikevaihto toimialoittain, milj. e	2003	muutos	osuus	2002	muutos
	1-12	%	%	1-12	%
Finanssi	256	-4	19	266	22
Julkinen sektori	294	-2	21	301	8
Tietoliikenne ja media	305	62	22	189	11
Metsäteollisuus	94	21	7	78	6
Energia	68	8	5	63	26
Valmistava teollisuus	93	-17	7	111	10
Kauppa	117	2	8	115	32
Logistiikka	35	-12	3	40	-24
Toimialoille kohdistamaton	112	4	8	108	7
	1374	8	100	1271	12

TietoEnatorin liikkeenjohtovastuulla olevien osakkuusyritysten toimialaliikevaihtoluvut on ilmoitettu omistussuosuksien mukaan.

Henkilöstö	Kauden lopussa			Keskimäärin	
	2003	muutos	osuus	2002	2003
Liiketoiminta-alueittain	1-12	%	%	1-12	1-12
Banking & Finance	1 658	-9	14	1 825	1 842
Telecom & Media	2 657	1	23	2 635	1 854
Public & Healthcare	1 753	-1	15	1 773	1 716
Production & Logistics	2 038	-4	17	2 134	2 079
Processing & Network	2 318	3	20	2 253	2 252
Resource Management	1 173	-9	10	1 295	1 331
Konsernitoiminnot sis. muut	83	-	1	77	80
	11 680	-3	100	11 991	11 153

Maittain	2003	muutos	osuus	2002	2003
	1-12	%	%	1-12	1-12
Suomi	6 299	0	54	6 323	6 284
Ruotsi	3 290	-6	28	3 490	2 949
Norja	874	-7	8	941	904
Tanska	300	2	3	293	308
Saksa	264	-3	2	272	265
Tshekki	159	-16	1	189	173
Latvia	121	-1	1	122	129
USA	98	-20	1	123	104
Muut	275	16	2	238	181
	11 680	-3	100	11 991	11 153

TietoEnatorin liikkeenjohtovastuulla olevien osakkuusyritysten henkilöstöluvut on ilmoitettu vuoden 2003 alusta omistussuosuksien mukaan. Konsernin henkilömäärä, sisältäen liikkeenjohtovastuulla olevien osakkuusyritysten koko henkilöstön, oli 12 104 (12 418) kauden lopussa.

Hallituksen toimintakertomus

Kansainväliset tilinpäätösstandardit (IFRS)

Euroopan unioni edellyttää, että kaikki EU:n alueella toimivat julkisesti noteeratut yhtiöt ryhtyvät vuoden 2005 alusta alkaen laatimaan tilinpäätöksensä kansainvälisten tilinpäätösstandardien IAS/IFRS mukaisesti. TietoEnator aikoo julkistaa vuoden 2005 ensimmäistä neljänestä koskevan osavuosi-katsauksen IAS/IFRS-standardien mukaisesti suomalaisen kirjanpitoikäytännön sijasta. Koko konsernin laskentatoimi muutetaan IAS/IFRS:n mukaiseksi. TietoEnator käynnisti standardien käyttöönoton valmistelut jo elokuussa 2001. Standardit on analysoitu, ja TietoEnatorin työntekijöille on järjestetty koulutusta tulevista muutoksista useissa seminaareissa. Syksyllä 2003 hankkeessa on keskitytty sisäisen IAS/IFRS-laskentakäsikirjan laatimiseen. Lisäksi on järjestetty seminaareja ja pyritty arvioimaan standardien käyttöönoton merkittävimpiä vaikutuksia. Vuoden 2004 aikana saadaan siirtymävalmistelut viimeistellyksi. Standardien käyttöönoton vaikutukset vaihtelevat eri konserniyrityksissä. IAS/IFRS vaatii varojen ja velkojen kirjaamista käypään arvoon, mikä voi lisätä vaihteluita yrityksen tuloksessa. TietoEnatorin kannalta suurimmat muutokset koskevat seuraavia alueita:

- Liiketoimintaostot
Hankintahinnan käyvän arvon määrittäminen ja hankintahinnan allokointi hankitun yhtiön yksilöitäviin nettovaroihin
- Liiketarvon kirjaaminen
Ei suunnitelmanmukaisia poistoja, mutta säännöllinen arvontestaus ja arvonalentumistappioiden kirjaaminen (ensimmäisellä neljänneksellä 2004 arvion mukaan voimaan tulevan standardin mukaisesti)
- Rahoitusinstrumentit
Johdannaisten kirjaaminen mukaan lukien kytketyt johdannaisinstrumentit
- Henkilöstöedut
Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyvien eläkevastuiden kirjaaminen

Muutokset konsernin johdossa

Kansainvälisen kasvun vauhdittamiseksi TietoEnatorin hallitus päätti uudistaa yhtiön johtoryhmää ja vahvistaa konsernijohtoa vuoden 2004 alusta lukien. Pentti Heik-

kinen nimitettiin TietoEnatorin operatiiviseksi varatoimitusjohtajaksi ja Ari Vanhanen Telecom & Media -liiketoiminta-alueen uudeksi johtajaksi. Veli Pohjolainen on jatkossa vastuussa konsernin liiketoiminnan strategisesta kehittämisestä ja kansainvälistymisen tuesta, ja Banking & Finance -liiketoiminta-alueen uudeksi johtajaksi nimitettiin Jukka Rosenberg. Martin Nyman nimitettiin konsernin sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä vastaavaksi johtajaksi. Sijoitajasuhteista ja taloudellisesta viestinnästä vastaavaksi johtajaksi nimitettiin Päivi Lindqvist. Konsernijohtaja Matti Lehti on puheenjohtaja Executive-komiteassa, johon kuuluvat Pentti Heikkinen, Åke Plyhm ja Veli Pohjolainen.

Timo Salmela nimitettiin konsernin taloudesta ja hallinnosta vastaavaksi johtajaksi syyskuussa 2003.

Helmikuussa 2004 Pekka Viljakainen nimitettiin uuden Digital Innovations -yhtiön johtajaksi.

Osinkoehdotus

Hallitus ehdottaa, että tilikaudelta 2003 jaetaan osinkoa 0,50 euroa osakkeelta. Edellisenä vuonna osinko oli 0,50 euroa.

Vuoden 2004 näkymät

Meneillään oleva digitalisointikehitys ja talouden orastava elpyminen ovat tärkeimmät vuonna 2004 tietotekniikkapalveluiden kysyntään vaikuttavat tekijät. Kaikkia toimialoja koskeva digitaalinen tuotannon ja jakelun laajeneminen merkitsee tietotekniikan osuuden kasvua yritysten investoinneista. Talouden elpyminen lisää vähitellen investointeja ja purkaa patoutunutta kysyntää. Painopiste on myös siirtymässä toiminnan lyhyen tähtäimen kustannussäästöistä pitemmän tähtäimen kehitysinvestointeihin.

TietoEnator odottaa, että markkinatilanteen kohentumisella on asteittainen vaikutus vuonna 2004. Ensimmäisen vuosineljänneksen liikevaihdon odotetaan kasvavan 6–9 % vuoden 2003 ensimmäisestä neljänneksestä. Koko vuoden liikevaihdon kasvun odotetaan ylittävän viime vuoden tason (8 %). Luvussa ei ole otettu huomioon uusien mahdollisten yritysostojen tai suurten kumppanuussopimusten vaikutusta.

Ensimmäisen vuosineljänneksen lii-

kevoiton (EBITA) odotetaan olevan noin 9–10 % liikevaihdosta. Koko vuoden liikevoiton (EBITA) odotetaan ylittävän 10 % liikevaihdosta.

Kaikkien toteutettujen ja julkistettujen hankkeiden suunnitelmanmukaisten liikearvojen poistojen on laskettu olevan 48 milj. euroa vuonna 2004.

Koko vuoden liiketoiminnan rahavirran ennustetaan pysyvän vahvana. Investointeihin käytettävän rahavirran odotetaan kasvavan vuoteen 2003 verrattuna.

Taloudellista kehitystä kuvaavat luvut

Viiden vuoden luvut	2003	2002	2001	2000	1999
Liikevaihto, Me	1 374,3	1 271,1	1 135,2	1 119,9	1 229,1
Liikevoitto, Me	102,7	99,8	251,8	103,5	107,7
Liikevoitto, % liikevaihdosta	7,5	7,9	22,2	9,2	8,8
Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja, Me	100,6	100,4	258	106,9	109,3
Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja, % liikevaihdosta	7,3	7,9	22,7	9,5	8,9
Taseen loppusumma, Me	807,7	845,0	801,2	632,0	702,6
Oman pääoman tuotto, %	14,1	13,7	47,1	19,6	21,2
Sijoitetun pääoman tuotto, %	23,1	23	59,9	27,7 *)	29,5
Omavaraisuusaste, %	60,8	55,5	61,9	57,5	52,8
Investoinnit, Me	61,6	282,9	125,2	82,0	102,8
Investoinnit, % liikevaihdosta	4,5	22,3	11,0	7,3	8,3
Henkilöstö keskimäärin	11 836	11 153	9 739	9 623	10 756
Henkilöstömäärä jakson lopussa	11 680	11 991	10 275	9 721	10 796

Tunnusluvut katsausjaksoittain	2003	2003	2003	2003	2003	2002	2002	2002	2002	2002
	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12
Liikevaihto, Me	352,0	341,6	305,4	375,3	1 374,3	310,1	317,7	285,1	358,2	1 271,1
Liikevoitto (EBIT), Me	23,3	19,3	25,7	34,4	102,7	29,4	21,6	19,9	28,9	99,8
Rahoitusnetto, Me	-0,4	-1,0	-0,7	0,0	-2,1	1,7	0,5	-1,2	-0,4	0,6
Voitto ennen veroja, Me	22,9	18,3	25,0	34,4	100,6	31,1	22,1	18,7	28,5	100,4
Voitto/osake, euroa	0,17	0,13	0,18	0,30	0,79	0,25	0,16	0,13	0,23	0,77
Voitto ilman liikearvojen poistoa/osake, euroa	0,29	0,25	0,30	0,43	1,28	0,31	0,24	0,22	0,36	1,14
Oma pääoma/osake, euroa	5,64	5,30	5,47	5,74	5,74	6,07	5,20	5,33	5,53	5,53
Omavaraisuusaste, %	55,1	57,6	60,9	60,8	60,8	62,3	61,0	57,7	55,5	55,5
Korollinen nettovelka, Me	23,4	44,7	46,7	-16,7	-16,7	-168,4	-46,1	14,0	42,8	42,8
Gearing %	10,6	17,5	17,0	1,4	1,4	-27,9	-4,6	8,9	13,6	13,6
Investoinnit, Me	19,4	16,4	8,9	16,9	61,6	87,1	53,1	64,2	78,5	282,9
Henkilöstön määrä jakson lopussa	11 947	11 829	11 726	11 680	11 680	10 689	11 117	11 158	11 991	11 991
Henkilöstö keskimäärin	12 000	11 876	11 761	11 707	11 836	10 706	11 051	11 093	11 761	11 153
Henkilöä kohden, EUR 1000										
Liikevaihto	29,3	28,8	25,9	32,1	116,1	29,0	28,7	25,7	30,5	114,0
Henkilöstökulut a)	16,1	15,8	13,1	16,2	61,2	15,3	15,5	13,1	16,2	60,2
Liikevoitto ilman liike-arvojen poistoja ja pois lukien henkilöstöoptioihin liittyviä sosiaalikuluja	2,8	2,4	3,1	3,8	12,1	3,2	2,6	2,5	3,4	11,7

a) Henkilöstökuluihin sisältyvät palkat, eläkevakuutusmaksut ja muut palkkoihin liittyvät sosiaalikulut, mutta ei henkilöstöoptioihin liittyviä sosiaalikuluja.

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 29.

Tuloslaskelma

EUR 1 000	Liite	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
		1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2002	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2002
Liikevaihto		1 374 252	1 271 118	559 065	516 197
Liiketoiminnan muut tuotot	1	3 028	7 103	2 227	6 527
Palvelut ja tavarat		169 155	182 185	50 997	48 987
Henkilöstökulut	2,3	723 947	671 028	259 991	241 927
Käyttöomaisuuden poistot	7,8	61 312	56 266	29 022	26 650
Liiketoiminnan muut kulut	7	40 577	30 180	11 794	5 969
Osuus osakkusyhtiöiden tuloksista		281 234	239 384	134 441	135 092
		1 641	657	-	-
Liikevoitto		102 696	99 835	75 047	64 099
Rahoitustuotot ja -kulut	4	-2 164	597	69 014	82 759
Voitto ennen satunnaiseriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja		100 532	100 432	144 061	146 858
Satunnaiset erät	5	-	-	-	13 500
Poistoeron muutos		-	-	-	-
Välittömät verot	6	-34 009	-35 240	-31 173	-30 612
Vähemmistön osuus		-1 156	-1 281	-	-
Tilikauden voitto		65 367	63 911	112 888	129 746

Tulosvertailu

Liikevaihto kasvoi 8 %. Orgaanista kasvua oli 6 %, joka sisältää myös osake- ja liike-toimintakaupoin tehtyjä uusia ulkoistamis- ja yhteistyösopimuksia. Paikallisissa valuutoissa mitattuna liikevaihto kasvoi 9 %.

Liiketoiminnan muut tuotot ovat pääasiassa käyttömaisuuden luovutusvoittoja ja vuokratuloja.

Henkilöstökulut kasvoivat 8 % ja olivat 52,7 %:a (52,8 %:a) liikevaihdosta. Tuloperusteiset palkkiot olivat yhteensä 13,9 (18,4) milj. euroa. Palkkaperusteiset eläkekulut olivat kokonaisuudessaan noin 2 prosenttiyksikköä pienemmät Suomessa kuin vuonna 2002 johtuen pääasiassa TietoEnatorin omien suomalaisten eläkevarojen varallisuuden myönteisestä kehityksestä. Tämä vähensi eläkekuluja 9 milj. euroa vuoteen 2002 verrattuna. Henkilöstökuluihin sisältyy 0,1 milj. euron lisäys, joka joh-

tuu TietoEnatorin henkilöstöoptioihin liittyvistä lakisääteisistä sivukuluista. TietoEnatorilla oli keskimäärin 11 836 (11 153) työntekijää kuluneen vuoden aikana. Tietotekniikkakonsulttien ja vastaavien työntekijöiden keskipalkka nousi 3–4 % Suomessa ja 0–3 % Ruotsissa.

Tuloslaskelmaan kirjattu osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista ei sisällä osuutta TietoEnatorin liikkeenjohtovastuulla olevien osakkuusyhtiöiden tuloksesta. Nämä yhdistellään konsernitilinpäätöksessä omistusosuutta vastaavasti rivi riviltä.

Liikevoitto ennen liikearvon poistoja (EBITA) oli 143,3 (130,0) milj. euroa, joka vastaa 10,4 %:n (10,2 %:n) käyttökatetta.

Liikearvon poistot lisääntyivät pääasiassa vuonna 2002 suoritettujen yritysostojen ja ulkoistamisjärjestelyjen tuloksena. Vuoden 2004 arvioidut liikearvon poistot ovat 48 milj. euroa, mukaan lukien vuoden 2004

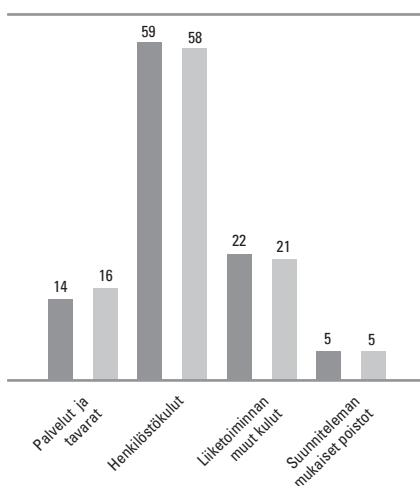
alussa päätetyt kaupat.

Liikevoitto liikearvon poistojen jälkeen (EBIT) oli 102,7 (99,8) milj. euroa, joka vastaa 7,5 %:n (7,9 %:n) käyttökatetta.

Rahoitustuotot ja -kulut vähenivät viime vuodesta nettorahavarojen muutoksesta johtuen. Taseen nettorahavarat olivat 16,7 milj. euroa verrattuna 42,8 milj. euron nettovelkaan vuonna 2002.

Tuloslaskelman välittömät verot sisältävät 36,6 milj. euroa kuluneelta vuodelta maksettavaa tuloveroa. Yhteensä 0,6 milj. euroa liittyy aiempien vuosien verotukseen ja 3,2 milj. euroa laskennallisen verovelan muutokseen. Vuoden 2003 veroprosentti oli 29 % Suomessa ja 28 % Ruotsissa. Todellinen veroprosentti oli konsernitasolla 34 %, tai 28 % kun vähennyskelvottomat liikearvon poistot otetaan huomioon.

Kulurakenne, %

Tase

EUR 1 000	Liite	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
		31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
VASTAAVAA					
Pysyvät vastaavat					
Aineettomat hyödykkeet	7	257 536	288 864	75 701	38 715
Aineelliset hyödykkeet	8	145 925	162 117	80 561	85 388
Sijoitukset	9,10	27 722	25 118	1 171 873	1 168 648
Pysyvät vastaavat yhteensä		431 183	476 099	1 328 135	1 292 751
Vaihtuvat vastaavat					
Vaihto-omaisuus		332	905	-	-
Pitkäaikaiset saamiset	11,13,19				
Lainasaamiset		2 107	2 796	33 456	40 143
Laskennallinen verosaaminen		13 560	7 577	-	-
Siirtosaamiset		1 443	5 468	-	7
		17 110	15 841	33 456	40 150
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset		225 037	211 182	79 060	72 424
Lainasaamiset		457	646	84 436	75 558
Muut saamiset		3 694	4 023	-	-
Konserniavustussaamiset		-	-	-	13 500
Siirtosaamiset		84 590	81 811	44 116	84 896
		313 778	297 662	207 612	246 378
Rahoitusarvopaperit		-	-	-	-
Rahat ja pankkisaamiset		45 286	54 459	20 192	26 722
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		376 506	368 867	261 260	313 250
		807 689	844 966	1 589 395	1 606 001

Tasevertailu / Vastaavaa

Taseen loppusumma laski 4 prosenttia 845,0 miljoonasta 807,7 miljoonaan euroon.

Yritysosot kasvattivat liikearvoa 12,2 milj. euroa ja yhteistyöjärjestelyt ja liiketoimintakaupat 4,5 milj. euroa. Käyttöomaisuuteen investoitiin yhteensä 48,5 milj. euroa, mukaan lukien uudet rahoitusleasingosopimukset. Lyhytaikaisiin saamisiin kirjattuihin siirtosaamisiin sisältyy 2,3 (23,9) milj. euron yhtiöverosaaminen.

Vastaavaa tase-erittäin 31.12.

	2003	2002
Arvopaperit, raha ja pankkisaamiset	5,6 %	6,4 %
Kiinteistöt	8,3 %	8,5 %
Muut aineelliset hyödykkeet	9,8 %	10,7 %
Osakkuusyhtiöiden osakkeet	3,4 %	2,8 %
Liikearvo	28,9 %	31,4 %
Muut	3,0 %	3,0 %
Muut vaihtuvat vastaavat	41,0 %	37,2 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

EUR 1 000	Liite	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
		31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
VASTATTAVAA					
Oma pääoma	14				
Osakepääoma		82 886	82 886	82 886	82 886
Ylikurssirahasto		6 075	6 075	910 083	910 083
Muut rahastot		61 559	61 496	-	-
Edellisten tilikausien voitto		259 518	244 142	303 921	215 688
Tilikauden voitto		65 367	63 911	112 888	129 746
		475 405	458 510	1 409 778	1 338 403
Vähemmistöosuus		3 605	3 602	-	-
Tilinpäättösiirtojen kertymä		-	-	-	-
Pakolliset varaukset	15	765	362	765	359
Vieras pääoma	16,18,19				
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat		-	2 035	-	2 035
Lainat rahoituslaitoksilta		-	150	-	-
Eläkelainat		-	-	-	-
Laskennallinen verovelka		3 109	3 120	-	-
Muut velat		11 004	19 243	-	-
Siirtovelat		2 556	4 031	-	-
		16 669	28 579	-	2 035
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Lainat rahoituslaitoksilta	17,18	20 542	347	20 000	-
Saadut ennakot		20 210	12 200	604	549
Ostovelat		46 464	38 105	17 947	12 972
Muut velat		45 315	124 074	62 129	194 350
Siirtovelat		178 714	179 187	78 172	57 333
		311 245	353 913	178 852	265 204
Vieras pääoma yhteensä		327 914	382 492	178 852	267 239
		807 689	844 966	1 589 395	1 606 001

Tasevertailu / Vastattavaa

Oma pääoma kasvoi 16,9 milj. euroa. Tilikauden tulos kasvatti omaa pääomaa 65,4 milj. euroa ja osingot vähensivät sitä 41,5 milj. euroa.

Korollinen vieras pääoma oli yhteensä 31,9 milj. euroa, joka koostui 20,5 milj. euron limiittiluotosta ja 10,4 milj. euron leasingvastuusta.

TietoEnatorin 364 päivän luottolimiitistä oli käyttämättä 130 milj. euroa, ja sillä oli lisäksi käytettävissään 13 milj. euron sitoumukseton luottolimiitti sekä 250 milj. euron yritystodistusohjelma.

Vastattavaa tase-erittäin 31.12.	2003	2002
Osakepääoma	10,3 %	9,8 %
Muu oma pääoma	48,6 %	44,5 %
Vähemmistöosuudet	0,4 %	0,4 %
Korollinen vieras pääoma	4,0 %	12,5 %
Korottomat velat	36,7 %	32,8 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Kassavirtalaskelma

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2003 EUR 1000	1.1.–31.12.2002 EUR 1000	1.1.–31.12.2003 EUR 1000	1.1.–31.12.2002 EUR 1000
Liiketoiminnan rahavirta				
Liikevoitto	102 696	99 835	75 047	64 099
Oikaisut liikevoittoon				
Käyttöomaisuuden ja liikearvojen poistot	90 163	77 023	37 408	32 118
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntivoitot ja -tappiot	-567	-4 995	38	53
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	-6 147	-6 726	-	-
Muut oikaisut	811	-364	4 560	-3 459
Nettokäyttöpääoman muutos	5 745	-15 622	-3 509	16 201
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	192 701	149 151	113 544	109 012
Liiketoiminnan rahoituserät netto	-2 708	1 480	-25 089	-159
Maksetut välittömät verot	-19 410	-75 485	-13 202	-48 560
Liiketoiminnan rahavirta	170 583	75 146	75 253	60 293
Investointien rahavirta				
Konserniyritysten ja liiketoimintojen hankinnasta johtuva nettorahavirta	-26 510	-164 894	-79 291	-103 358
Investoinnit muihin osakkeisiin	-12	-14 991	-8	-14 757
Enatorin ja Entran vähemmistöosuuksien lunastaminen	-	-15 190	-	-15 190
Muut käyttöomaisuusinvestoinnit	-47 648	-51 374	-31 470	-40 539
Konserniyritysten luovutuksesta johtuva nettorahavirta	-	958	-	-
Muiden osakkeiden myynti	177	189	-	-
Aineellisen käyttöomaisuuden myynti	1 157	10 143	2 922	77
Investointien rahavirta	-72 836	-235 159	-107 847	-173 767
Rahoituksen rahavirta				
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-2 075	-1 845	-2 035	-1 793
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-61 379	82 063	-63 752	83 752
Pitkäaikaisten lainasaamisten muutos	689	-518	6 698	-22 516
Lyhytaikaisten lainasaamisten muutos	189	626	11 742	-74 391
Maksetut osingot ja lahjoitukset	-42 518	-83 325	-41 512	-82 651
Maksullinen osakeanti ja optioiden käyttö	-	1 400	-	1 400
Saadut osingot ja konserniavustukset	263	175	103 507	78 370
Rahoituksen rahavirta	-104 831	-1 424	14 648	-17 829
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 1.1.	-54 459	-214 764	-26 722	-158 024
Saadut rahavarat fuusion kautta	-	-	-11 416	-1
Kurssierojen vaikutukset rahavaroihin	2 089	-1 132	-	-
Rahavarat 31.12.	45 286	54 459	20 192	26 722
	-7 084	-161 437	-17 946	-131 303

Tilinpäätöksen liitetiedot

TILINPÄÄTÖSPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen kuuluvat emoyhtiö TietoEnator Oyj ja kaikki ne tytäryritykset, joissa emoyhtiöllä on suomalaisen kirjanpitoikäntönnön mukaisesti välitön tai välillinen määräysvalta.

Tilikauden aikana hankitut yhtiöt on yhdistelty hankintahetkestä lähtien ja myydyt yhtiöt myyntihetkeen asti.

Tytäryhtiöt on konsolidoitu käyttäen suomalaisen kirjanpitoikäntönnön mukaisesti joko hankintamenomenetelmää tai yhdistelmämenetelmää. Konsernin keskinäisen osakkeenomistuksen eliminoinnissa syntyneet konsolidointierot on vastaavasti esitetty liikearvona tai konsernin oman pääoman muutoksena. Tytäryhtiöiden hankitun oman pääoman lisäksi otetaan huomioon tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä.

Liikkeenjohtovastuulla olevista osakkuusyrityksistä TietoEnator Oyj omistaa yli 50 % osakkeista, joiden äänivalta on alle 50 %. TietoEnator Oyj vastaa näiden yritysten liiketoiminnan johtamisesta. Koska liikkeenjohtovastuulla olevilla osakkuusyrityksillä on huomattava merkitys konsernin tulokseen, ne on yhdistelty konsernituloslaskelmaan omistusosuutta vastaavasti rivi riviltä. Taseessa niiden osakkeet esitetään pääomaosuusmenetelmän mukaisesti osakkuusyritysosakkeina.

Muut osakkuusyritykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä sekä tuloslaskelmassa että taseessa. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyritysten tilikauden tuloksesta on esitetty omana eränä ennen liikevoittoa. Liitetiedoissa on esitetty osakkeiden kirjanpitoarvot.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat on vähennetty konsolidoinnin yhteydessä.

Liikearvo poistetaan arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan, joka on 3–20 vuotta.

Tilinpäätössiirtojen kertymän, jaksotuserojen ja vahvistettujen tappioiden laskennallinen vero on huomioitu konsernin tilinpäätöksessä. Verovelan tai -saamisen muutos sisältyy tilikauden veroihin.

Vähemmistöosakkuus on erotettu konsernin omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymästä ja tuloksesta sekä esitetty omana eränä.

Ulkomaanrahan määräisten erien käsittely

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoimena olevat ulkomaanrahan määräiset erät arvostetaan tilinpäätöspäivän keskikurssein. Ulkomaanrahan määräisiä erä suojataan johdannais-sopimuksilla. Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi käyttäen kuukauden lopun keskikurssien perusteella laskettuja vuoden keskikursseja. Taseet muunnetaan tilinpäätöspäivän keskikurssin mukaan.

Ulkomaisten tytäryritysten konsolidoinnista aiheutuvat muuntoerot käsitellään konsernin jakokelpoista omaa pääomaa oikaisevina erinä.

Rahoituseristä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot esitetään tuloslaskelman rahoituserissä, muut kurssivoitot ja -tappiot on sisällytetty liikevoittoon. Suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannais-sopimusten arvostuseroilla on oikaistu suojattujen erien kurssieroja.

Myyntien tulot

Konserni saa tuloja tietotekniikkapalveluiden tarjoamisesta ja ohjelmistojen myynnistä. Palveluihin sisältyy asiakkaalle räätälöityjen ohjelmistojen kehittämistä, ohjelmistotarkoitusten ylläpitoa sekä käyttö- ja verkkopalveluita. Räätälöityjen ohjelmistojen kehittämisestä saatavat tulot tuloutetaan kunkin hankkeen valmistumisasteen mukaan. Ylläpitomaksut tuloutetaan sopimuskauden aikana ja käyttö- ja verkkopalveluiden maksut palvelun toimituksen yhteydessä. Ohjelmistojen myynnistä saatavat tulot tuloutetaan toimituksen yhteydessä. Projektitappiot kirjataan, kun tappio on ilmeinen ja sen suuruus voidaan arvioida luotettavasti.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt vaihtelevat maittain kunkin maan vaatimusten ja käytäntöjen mukaisesti. Suomessa eläkkeet hoidetaan sekä eläkevakuutuksilla että omassa eläkesäätiössä ja -kassassa. Eläkevastuut on kokonaan katettu.

Ruotsissa eläkevastuut hoidetaan sekä eläkevakuutuksilla että eläkkeitä varten tehdyillä varauksilla.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Tutkimus- ja kehitystoimintamenot on käsitelty vuosikuluina.

Satunnaiset erät

Satunnaisina erinä käsitellään konsernin liiketoimintaan kuulumattomat olennaiset erät.

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus kirjataan hankintahintaan, josta on vähennetty kertyneet poistot. Poistot on tehty suunnitelman mukaisina tasapoistoina perustuen käyttöomaisuushyödykkeen arvioituun taloudelliseen pitoaikaan.

Konsernissa sovelletaan seuraavia taloudellisia pitoaikoja:

	Vuotta
Aineettomat oikeudet (ohjelmistot)	1–3
Liikearvo	
– liiketoiminnasta	3–5
– tytäryrityksistä	3–20
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10
Rakennukset ja rakennelmat	40–50
Atk-laitteet	1–3
Muut koneet ja kalusto	5–8
Muut aineelliset hyödykkeet	10

Liikearvon taloudellinen pitoaika päätetään tapauskohtaisesti hankinnan yhteydessä. Kun hankinnan kohde on luonteeltaan operatiivinen, poistoaika on enintään 10 vuotta. Hankinnan luonteen ollessa strateginen poistoaika on enintään 20 vuotta.

Käyttöomaisuuden myyntitappiot on kirjattu suunnitelman mukaisien poistojen lisäksi ja myyntivoitot on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Leasing

Leasingsopimukset on luokiteltu suomalaisen hyvän kirjanpitoavan mukaisesti rahoitus- ja käyttöleasingiin. Rahoitusleasing-sopimuksilla hankittu merkittävä omaisuus on sisällytetty käyttöomaisuuteen. Vuosivuokrat on sisällytetty poistoihin ja korkokustannuksiin tuloslaskelmassa.

Tilinpäätöksen liitetiedot

EROT SUOMALAISEN JA RUOTSALAISEN KIRJANPITOKÄYTÄNNÖN VÄLILLÄ

Suomalaisessa ja ruotsalaisessa kirjanpitoikäntännössä on eroja yritysostojen ja yhdistymisten kirjaamisessa. Erot liittyvät hankintamenomenetelmän soveltamiseen osakevaihtoihin sekä yhdistelmämenetelmän soveltamiseen yhdistymisiin. Vuonna 2000 TietoEnator Oyj teki osakevaihtosopimuksia, jotka olisivat ruotsalaisen kirjanpitoikäntännön mukaisesti johtaneet liikearvon lisäykseen. Laskettuna 10 vuoden taloudel-

lisen pitoajan perusteella tilikauden poisto olisi ollut 31 milj. euroa ja 31.12.2003 jäljellä ollut arvo 197 milj. euroa.

Tiedon ja Enatorin vuonna 1999 tapahtuneesta yhdistämisestä johtuva laskennallinen liikearvo on oikaistu yritysmyynnillä ja hankittuun omaan pääomaan vaikuttavilla erillä. Mikäli laskennalliseen liikearvoon olisi sovellettu 20 vuoden arviotua pitoikää, vuosittainen poisto olisi ollut 30 milj. euroa, ja laskennallisen liikearvon jäljellä oleva arvo olisi 31.12.2003 ollut 467 milj. euroa.

Yllä mainittujen vuosittaisten poistojen vaikutus osakekohtaiseen tulokseen olisi ollut 0,74 euroa.

TietoEnator on yhdistelty liiketoimintavastuullaan olevat osakkuusyrietykset tuloslaskelmaan omistuosuuutta vastaavasti rivi riviltä. Taseeseen ne on yhdistelty yhtenä eränä. Käytetty yhdistelymenetelmää ei tunneta ruotsalaisessa kirjanpitoikäntännössä, jonka mukaan olisi käytetty pääomaosuusmenetelmää. Käytetty yhdistelmämenetelmä vaikuttaa tuloslaskelman eriin, mutta eroa nettotuloksessa ei ole pääomaosuusmenetelmään verrattuna.

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
Liikevaihdon jaottelu on hallituksen toimintakertomuksessa				
1. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	208	2 136	38	27
Osakkeiden myyntivoitot	5	806	29	420
Vuokratuotot	1 524	2 106	2 091	2 780
Fuusiovoitot	-	-	-	3 087
Alecta-ylijäämä	285	61	-	-
Muut tuotot	1 006	1 994	69	213
	3 028	7 103	2 227	6 527
2. HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat	555 412	513 068	213 890	194 194
Eläkekulut	75 164	74 976	33 738	35 445
Henkilöstöoptioihin liittyvät sosiaalikulut	122	-38	3	-79
Muut lakisääteiset sosiaalikulut	93 249	83 022	12 360	12 367
	723 947	671 028	259 991	241 927

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät autoetujen vuokratustannukset sekä vapaaehtoiset sosiaalikulut kuten henkilöstöruokala, terveydenhoito ja harrastuskerhot.

Emoyhtiön henkilöstömäärä keskimäärin vuonna 2003 oli 5 077 ja edellisvuonna 4 590.

3. JOHDON PALKKIOT

Hallitus

Hallituksen puheenjohtaja	46 800 EUR käteiskorvaus
Hallituksen varapuheenjohtaja	33 900 EUR
Jäsenet	77 100 EUR
Hallituksen palkkiot yhteensä	157 800 EUR

Toimitusjohtaja

Palkka- ja muut edut	346 008 EUR
Tulospalkkio	42 949 EUR (2002: 14 501 EUR)
Tulospalkkion perusteet	Vuotuinen tulospalkkio riippuu pääosin konsernin tuloksesta; maksimissaan 50 % peruspalkasta.
Optiojärjestelyt	2000 optio-ohjelma: oikeuttaa 30 000 osakkeen merkintään 2002 optio-ohjelma: oikeuttaa 17 000 osakkeen merkintään
Eläkeikä	60
Eläke	60 % palkka- ja muista eduista
Irtisanomisaika	12 kuukautta
Irtisanomiskorvaus	0

Konsernin johtoryhmä toimitusjohtaja mukaan lukien

Palkka- ja muut edut yhteensä	2 297 147 EUR
Tulospalkkiot yhteensä	215 595 EUR (2002: 159 192 EUR)
Tulospalkkion perusteet	Palkkiotekijät perustuvat Balanced Scorecard -arviointiin. Palkkiotekijöiden suhteellinen paino päätetään vuosittain. Ainoastaan parannuksesta palkitaan.
Optiojärjestelyt	1998 optio-ohjelma: oikeuttaa 2 460 osakkeen merkintään 1999 optio-ohjelma: oikeuttaa 4 050 osakkeen merkintään 2000 optio-ohjelma: oikeuttaa 248 000 osakkeen merkintään 2002 optio-ohjelma: oikeuttaa 101 700 osakkeen merkintään
Eläkeikä	60–65 vuotta
Eläke	vaihtelee 60 %:n ja 65 %:n välillä 9 konsernin johtoryhmän jäsenen osalta yhdellä konsernin johtoryhmän jäsenellä on maksupohjainen eläkejärjestely, jonka vuotuinen eläkemaksu on 35 % peruspalkasta yhden konsernin johtoryhmän jäsenen eläkejärjestely perustuu Ruotsin ITP-järjestelmään yhden konsernin johtoryhmän jäsenen eläkejärjestely perustuu räätälöityyn ITP-järjestelmään: n. 70 % palkasta 62 ja 65 ikävuoden välillä ja n. 30 %:n lisä ITP-järjestelyyn nähden yli 130 000 euron palkasta 65 vuoden iästä lähtien
Irtisanomisaika	vaihtelee 3 ja 12 kuukauden välillä, lukuun ottamatta yhden konsernin johtoryhmän jäsenen 24 kuukauden irtisanomisaikaa
Irtisanomiskorvaus	seitsemällä konsernin johtoryhmän jäsenellä: 0 yhdellä johtoryhmän jäsenellä: 6 kuukauden palkka kahdella konsernin johtoryhmän jäsenellä: 12 kuukauden palkka, ellei uutta työpaikkaa 12 kuukauden irtisanomisajan kuluessa kahdella konsernin johtoryhmän jäsenellä: 12 kuukauden palkka yli 50 %:n omistajanvaihdoksen yhteydessä

Yhtiöllä ei ollut lainasaamia konsernin johtohenkilöiltä 31.12.2003 tai 31.12.2002.

Tilinpäätöksen liitetiedot

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
4. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Tuotot oman pääoman ehtoisista osuuksista ja sijoituksista				
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	-	-	79 707	65 355
Osinkotuotot osakkuusyrityksiltä	-	-	10 272	7 959
Osinkotuotot muilta	56	55	28	26
	56	55	90 007	73 340
Yhtiöveron hyvitystuotot	80	64	6 169	5 563
	136	119	96 176	78 903
Tuotot pitkäaikaisen vieraan pääoman ehtoisista osuuksista ja sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä	-	-	1 791	1 286
Osakkuusyrityksiltä	-	-	-	-
Muilta	12	385	6	9
	12	385	1 797	1 295
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	-	-	1 970	4 482
Osakkuusyrityksiltä	-	-	-	-
Muilta	21 498	24 086	19 098	20 474
	21 498	24 086	21 068	24 956
Sijoitusten arvonalennukset				
	-	-	-27 686	-626
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	-	-	-1 854	-788
Osakkuusyrityksille	-	-	-	-
Muille	-23 810	-23 993	-20 487	-20 981
	-23 810	-23 993	-50 027	-21 769
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-2 164	597	69 014	82 759
5. SATUNNAISET TUOTOT				
Saadut konserniavustukset	-	-	-	13 500
6. VÄLITTÖMÄT VEROT				
Satunnaisista eristä	-	-	-	3 915
Tilikauden toiminnasta	36 609	35 238	31 148	26 261
Aikaisemmilta tilikausilta	575	4 164	25	436
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	-3 175	-4 162	-	-
	34 009	35 240	31 173	30 612

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
7. KÄYTTÖMAISUUS, AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	47 801	48 209	29 893	29 012
Lisäykset	10 574	7 088	8 452	5 948
Vähennykset	-1 765	-7 496	-1 406	-5 067
Hankintameno 31.12.	56 610	47 801	36 939	29 893
Kertyneet poistot 1.1.	32 492	31 765	17 027	17 062
Muutosten kertyneet poistot	-123	-6 719	-918	-5 052
Tilikauden poisto	7 531	7 446	6 125	5 017
Kertyneet poistot 31.12.	39 900	32 492	22 234	17 027
Kirjanpitoarvo 31.12.	16 710	15 309	14 705	12 866
Hankittu liikearvo				
Hankintameno 1.1.	146 230	45 766	50 253	44 436
Lisäykset	2 254	106 845	47 570	5 817
Vähennykset	-5 036	-6 381	-	-
Hankintameno 31.12.	143 448	146 230	97 823	50 253
Kertyneet poistot 1.1.	26 376	23 514	31 833	25 864
Muutosten kertyneet poistot	-	-6 381	-	-
Tilikauden poisto	17 724	9 243	11 794	5 969
Kertyneet poistot 31.12.	44 100	26 376	43 627	31 833
Kirjanpitoarvo 31.12.	99 348	119 854	54 196	18 420
Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.1.	210 268	133 460	-	-
Lisäykset	12 179	82 112	-	-
Vähennykset	-7 231	-5 304	-	-
Hankintameno 31.12.	215 216	210 268	-	-
Kertyneet poistot 1.1.	64 899	49 266	-	-
Muutosten kertyneet poistot	-6 275	-5 304	-	-
Tilikauden poisto	22 853	20 937	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	81 477	64 899	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	133 739	145 369	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	8 529	6 766	6 991	5 594
Lisäykset	6 058	2 580	5 695	2 092
Vähennykset	-1 354	-817	-1 266	-695
Hankintameno 31.12.	13 233	8 529	11 420	6 991
Kertyneet poistot 1.1.	4 581	4 072	3 925	3 622
Muutosten kertyneet poistot	-580	-792	-598	-688
Tilikauden poisto	1 504	1 301	1 293	991
Kertyneet poistot 31.12.	5 505	4 581	4 620	3 925
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 728	3 948	6 800	3 066
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	4 384	85	4 363	42
Lisäykset	-129	4 385	-	4 363
Siirrot	-4 244	-86	-4 363	-42
Hankintameno 31.12.	11	4 384	0	4 363
Kirjanpitoarvo, aineettomat hyödykkeet 31.12.	257 536	288 864	75 701	38 715

Tilinpäätöksen liitetiedot

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
8. KÄYTTÖMAISUUS, AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa-alueet				
Hankintameno 1.1.	8 700	8 711	5 947	5 947
Lisäykset	0	24	-	-
Vähennykset	-5	-35	-	-
Hankintameno ja kirjanpitoarvo 31.12.	8 695	8 700	5 947	5 947
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	77 703	81 926	41 309	41 308
Lisäykset	1 080	603	1 112	1
Vähennykset	-4 242	-4 826	-	-
Hankintameno 31.12.	74 541	77 703	42 421	41 309
Kertyneet poistot 1.1.	14 522	12 660	8 619	7 426
Muutosten kertyneet poistot	-3	-544	-	-
Tilikauden poisto	2 130	2 406	1 211	1 193
Kertyneet poistot 31.12.	16 649	14 522	9 830	8 619
Kirjanpitoarvo 31.12.	57 892	63 181	32 591	32 690
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	247 812	223 170	108 713	97 772
Lisäykset	49 673	51 119	21 127	25 225
Vähennykset	-27 183	-26 477	-10 338	-14 284
Hankintameno 31.12.	270 302	247 812	119 502	108 713
Kertyneet poistot 1.1.	161 740	143 730	63 140	57 533
Muutosten kertyneet poistot	-19 584	-25 750	-5 902	-13 797
Tilikauden poisto	49 793	43 760	20 392	19 404
Kertyneet poistot 31.12.	191 949	161 740	77 630	63 140
Kirjanpitoarvo 31.12.	78 353	86 072	41 872	45 573
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	5 935	4 688	313	299
Lisäykset	171	1 534	3	14
Vähennykset	-2 249	-287	-	-
Hankintameno 31.12.	3 857	5 935	316	313
Kertyneet poistot 1.1.	2 876	1 554	163	163
Muutosten kertyneet poistot	-352	-31	-	-
Tilikauden poisto	348	1 353	1	-
Kertyneet poistot 31.12.	2 872	2 876	164	163
Kirjanpitoarvo 31.12.	985	3 059	152	150
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	1 105	1 462	1 028	1 374
Lisäykset	-	1 180	83	-
Siirrot	-1 105	-1 537	-1 112	-346
Hankintameno 31.12.	0	1 105	-1	1 028
Kirjanpitoarvo, aineelliset hyödykkeet 31.12.	145 925	162 117	80 561	85 388

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
9. SIIJOITUKSET				
Konserniyritysosakkeet				
Hankintameno 1.1.	-	-	1 148 805	992 603
Lisäykset	-	-	80 477	162 206
Vähennykset	-	-	-49 535	-5 378
Hankintameno 31.12.	-	-	1 179 747	1 149 431
Arvonlennukset	-	-	-27 686	-626
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-	1 152 061	1 148 805
Osakkuusyrittösakkeet				
Hankintameno 1.1.	23 748	20 700	18 718	4 945
Lisäykset	1 880	5 288	-	14 631
Vähennykset	-57	-2 240	-34	-858
Hankintameno 31.12.	25 571	23 748	18 684	18 718
Arvonlennukset	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	25 571	23 748	18 684	18 718
Muut osakkeet				
Hankintameno 1.1.	1 393	1 367	1 125	1 000
Lisäykset	881	249	28	125
Vähennykset	-100	-223	-25	-
Hankintameno 31.12.	2 174	1 393	1 128	1 125
Arvonlennukset	-23	-23	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 151	1 370	1 128	1 125
Osakkeet yhteensä 31.12.	27 722	25 118	1 171 873	1 168 648

Tilinpäätöksen liitetiedot

10. SIJOITUKSET

31.12.2003	Lukumäärä	Osuus %		Nimellisarvo 1 000	Kirjanpitoarvo EUR 1 000
Emoyhtiön omistamat tytäryhtiöosakkeet					
C and SAA Oy, Suomi	150	100,0	EUR	17	3
Kiinteistö Oy Tietokilo 1-2, Suomi	2 500	100,0	EUR	4 205	11 341
Kiinteistö Oy Villa Upinniemi, Suomi	40 000	80,0	EUR	7	3 430
SIA TietoEnator, Latvia		100,0	LVL	125	196
SYKORA CZ Ostrava, s.r.o., Tsekin tasavalta		100,0	CZK	102	3 050
Tieto France S.A.R.L., Ranska	400	100,0	EUR	65	60
TietoEnator AS, Norja	1 084 332	100,0	NOK	10 843	105 868
TietoEnator A/S, Tanska		100,0	DKK	25 000	21 625
TietoEnator Broadcasting IT Oy, Suomi	32	80,0	EUR	1	800
TietoEnator Canada Inc., Kanada	133 333	100,0	CAD	133	87
TietoEnator Consulting B.V., Alankomaat	77 727	81,2	EUR	35	1 408
TietoEnator Eesti AS, Viro	640	100,0	EEK	640	111
TietoEnator Financial Solutions AB, Ruotsi	14 879 118	100,0	SEK	3 720	27 898
TietoEnator Financial Solutions Oy, Suomi	30 150	100,0	EUR	1 055	10 961
TietoEnator Financial Solutions SIA, Latvia	156	100,0	LVL	50	3 831
TietoEnator GmbH, Saksa		100,0	EUR	1 500	1 580
TietoEnator Inc., USA	1 000	100,0	USD	1	22 878
TietoEnator Information Technology (Beijing) Co., Ltd., Kiina		100,0	USD	500	451
TietoEnator a.s., Tsekin tasavalta	100	100,0	CZK	1 000	3 901
TietoEnator MAS GmbH, Saksa		100,0	EUR	32	6 164
TietoEnator N.V., Belgia	100	100,0	EUR	62	29
TietoEnator OOO, Venäjä		100,0	RUB	3 000	109
TietoEnator Resource Management AS, Norja	7 000	100,0	NOK	7 000	1 927
TietoEnator Sdn Bhd, Malesia	599 998	100,0	MYR	600	140
TietoEnator Sverige AB, Ruotsi	33 679 248	100,0	SEK	33 679	905 191
TietoEnator UK Ltd, Iso-Britannia	270 000	100,0	GBP	270	369
Tietokesko Oy, Suomi	800	80,0	EUR	1 346	13 743
UAB TietoEnator Consulting, Liettua	11 840	74,0	LTL	1 184	1 536
UAB TietoEnator, Liettua	10	100,0	LTL	400	19
Oy Visual Systems Ltd., Suomi	250	100,0	EUR	43	3 349
Lepäävät tytäryritykset (2 kpl yhteensä)					6
					1 152 061
Tytäryritysten omistamat konserniyritysosakkeet					
Banxolutions (UK) Ltd., Iso-Britannia	300 000	100,0	GBP	300	0
Entra B.V.i.o, Alankomaat		100,0	EUR	18	0
Entra e-Solutions Oy, Suomi	200	100,0	EUR	34	15
Entra Financial Software A/S, Tanska	1	100,0	DKK	500	34
Entra GmbH, Saksa		100,0	EUR	25	0
Entra Phantom AB, Ruotsi	5 000	100,0	SEK	500	55
Entra SA Luxembourg, Luxemburg	3 100	100,0	EUR	31	338
Inveos AG, Saksa	1 271 494	95,5	EUR	1 331	2 692
Inveos BSI GmbH, Saksa		100,0	EUR	256	800
Inveos CTH GmbH, Saksa		100,0	EUR	563	563
Inveos Systems GmbH i.L., Saksa		100,0	EUR	513	1
Odelius New Media AB, Ruotsi	3 000	100,0	SEK	300	399
Provida Financial Systems AB, Ruotsi	1 000	100,0	SEK	100	12
Real Data AB, Ruotsi	1 000	100,0	SEK	100	2 339
SYKORA BeNeLux bvba, Belgia		100,0	EUR	27	27
SYKORA Ltd, Puola	40	100,0	PLN	23	6
TietoEnator Business Services GmbH, Saksa		100,0	EUR	130	437
TietoEnator Collection Solutions AB, Ruotsi	2 500	100,0	SEK	250	476
TietoEnator Consulting A/S, Tanska	5	100,0	DKK	1 000	0
TietoEnator Consulting GmbH, Saksa		80,0	EUR	2 500	1 715

31.12.2003	Lukumäärä	Osuus %		Nimellisarvo 1 000	Kirjanpitoarvo EUR 1 000
TietoEnator Consulting AG Wallisellen, Sveitsi	2 000	100,0	CHF	200	128
TietoEnator Consulting Frankfurt GmbH, Saksa		100,0	EUR	31	31
TietoEnator Consulting Hamburg GmbH, Saksa		100,0	EUR	52	52
TietoEnator Consulting München GmbH, Saksa		100,0	EUR	26	26
TietoEnator Energy Inc., USA	1 000	100,0	USD	1	145
TietoEnator Finance Partner AB, Ruotsi	2 500	100,0	SEK	250	911
TietoEnator Financial Solutions AS, Viro	40 000	100,0	EEK	400	284
TietoEnator Financial Solutions A/S, Tanska	216 020	75,0	DKK	540	527
TietoEnator Financial Solutions ASA, Norja	13 554 869	100,0	NOK	27 110	52 888
TietoEnator Financial Solutions Inc., USA	100	100,0	USD	0	2
TietoEnator Government Services AB, Ruotsi	1 000	100,0	SEK	100	11
TietoEnator Healthcare AB, Ruotsi	2 000	100,0	SEK	200	2 578
TietoEnator Healthcare A/S, Tanska	510	100,0	DKK	510	504
TietoEnator Information Competence Center AB, Ruotsi	1 000	100,0	SEK	100	11
TietoEnator MAJIQ Inc., USA	1 000	100,0	USD	1	17 421
TietoEnator Media Systems AB, Ruotsi	208 500	100,0	SEK	10	712
TietoEnator Media Systems AS, Norja	2 100	100,0	NOK	2 100	8
TietoEnator Processing & Network AB, Ruotsi	1 000	100,0	SEK	100	9 207
TietoEnator Production & Logistics AB, Ruotsi	8 748 352	100,0	SEK	5	6 725
TietoEnator Public Sector AB, Ruotsi	90 000	100,0	SEK	100	9 031
TietoEnator Public Sector Sverige AB, Ruotsi	1 000	100,0	SEK	100	11
TietoEnator Resource Management AB, Ruotsi	1 000	100,0	SEK	100	20 374
TietoEnator Retail AB, Ruotsi	10 000	100,0	SEK	100	132
TietoEnator R&D Services AB, Ruotsi	2 000	100,0	SEK	100	1 324
TietoEnator Solutions A/S, Tanska	515	100,0	DKK	1 000	2 267
TietoEnator SYKORA GmbH, Saksa		100,0	EUR	26	27
TietoEnator SYKORA SK s.r.o., Slovakia		100,0	SKK	200	5
TietoEnator Telecom Partner AB, Ruotsi	10 000	100,0	SEK	100	6 838
TietoEnator Telecom Sweden AB, Ruotsi	10 000	100,0	SEK	100	11
TietoEnator Trigon AB, Ruotsi	1 000	100,0	SEK	100	661
Lepäävät tytäryritykset (9 kpl yhteensä)					87
					142 848

Osakkuusyritysosakkeet, muut osakkeet ja osuudet

Emoyhtiön omistamat liikkeenjohtovastuulla toimivat osakkuusyritykset

Fidenta Oy	6 000	60,0 ^{*)}	EUR	101	202
Primasoft Oy	18 000	60,0 ^{*)}	EUR	303	13 977
Tietokarhu Oy	8 000	80,0 ^{**)}	EUR	135	269
TKP Tieto Oy	900	60,0 ^{*)}	EUR	151	2 523
					16 971

^{*)} äänivalta 40 %

^{**)} äänivalta 20 %

Emoyhtiön omistamat osakkuusyritysosakkeet

FD Finanssidata Oy	30 000	30,0	EUR	505	757
UAB Baltijos Informaciniu Duomeniu Valdymo Centras	4 000	40,0	LTL	400	956
					1 713

Tytäryritysten omistamat osakkuusyritysosakkeet

DocHotel i Stockholm AB	5 250	25,0	SEK	100	113
Dotcom Solutions AB	4 146 860	48,0	SEK	10	5 947
Elektronisk Handel PEBS AB	5 000	50,0	SEK	100	55
Malmator AB	10 000	50,0			32
					6 147

Tilinpäätöksen liitetiedot

31.12.2003	Lukumäärä	Osuus %	Nimellisarvo 1 000	Kirjanpitoarvo EUR 1 000
Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet				
Elisa Oyj ¹⁾	77 517			285
Groupvision Finland Oy Ab	136	19,7		23
Jyväskylän Teknologiakeskus Oy	40	2,8		67
LifelT Oyj	1 250	6,8		102
Nurmijärven Golfkeskus Oy	1			21
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj 1)	244			1
Oy Pickala Golf Ab	1			21
As Oy Postipuuntie 2, Espoo	53			45
Right of residence Almen 10, Solna	1			81
Tapiolan Monitoimiareena Oy	22			138
Vierumäen Kuntorinne Oy	80			194
Yomi Oyj ¹⁾	8 170			42
Muut osakkeet ja osuudet				108
				1 128
Tytäryritysten omistamat muut osakkeet ja osuudet				
Osakehuoneisto Tukholmassa, Traneberg				68
Huoneisto Ranskassa				240
Asumisoikeus Tukholmassa, Floragatan				430
Asumisoikeus Tukholmassa, Hornsgatan				35
Asumisoikeus Åressa				54
Asumisoikeus Åressa				88
Asumisoikeus Åressa				63
Elisa Oyj ¹⁾	150			1
Ericsson ¹⁾	600			1
Nokia Oyj ¹⁾	200			3
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ¹⁾	540			2
Muut osakkeet ja osuudet				61
				1 046

¹⁾ Markkina-arvo yhteensä 0,9 miljoonaa euroa

Listassa ei ole lueteltu yhtiöitä, joiden kirjanpitoarvo TietoEnatorin taseessa on alle 20 000 euroa tai joilla ei ole lainkaan toimintaa. Osakeyhtiölain mukainen täydellinen luettelo sisältyy virallisiin tilinpäätösasiakirjoihin.

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
11. PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Lainasaamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	-	-	33 352	39 701
Saamiset osakkuusyryksiltä	-	-	-	-
12. LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä				
Myyntisaamiset	-	-	2 339	2 514
Lainasaamiset	-	-	84 436	75 558
Konserniavustussaamiset	-	-	-	13 500
Siirtosaamiset	-	-	416	44 325
	-	-	87 191	135 897
Saamiset osakkuusyryksiltä				
Myyntisaamiset	1 504	2 717	1 133	1 859
Siirtosaamiset	80	3	-	-
	1 584	2 720	1 133	1 859
13. SIIRTOSAAMISET				
Liikevaihto	50 424	25 420	30 625	16 154
Lisenssimaksut	5 487	4 066	4 589	3 785
Vuokrat	4 032	3 636	176	90
Sosiaalikulut	5 913	4 249	2 304	2 653
Keskustietokonekulut	6 767	3 726	-	508
Saaminen Alecta:sta	727	4 472	-	-
Yritysverosaaminen	2 287	23 963	348	11 824
Osinkosaamiset konserniyrityksiltä	-	-	-	39 407
Muut	10 396	17 747	6 074	10 482
	86 033	87 279	44 116	84 903
14. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET				
Osakepääoma 1.1.	82 886	83 327	82 886	83 327
Siirto osakeannista	-	125	-	125
Hankittujen omien osakkeiden mitätöinti	-	-871	-	-871
Optioiden käyttö	-	305	-	305
Osakepääoma 31.12.	82 886	82 886	82 886	82 886
Osakeanti, optioiden käyttö 1.1.	-	572	-	572
Siirto osakepääomaan	-	-125	-	-125
Siirto ylikurssirahastoon	-	-447	-	-447
Osakeanti, optioiden käyttö 31.12.	-	-	-	-
Ylikurssirahasto 1.1.	6 075	4 920	910 083	907 670
Siirto osakeannista	-	447	-	447
Hankittujen omien osakkeiden mitätöinti	-	871	-	871
Optioiden käyttö	-	1 095	-	1 095
Pooling-oikaisu	-	-1 258	-	-
Ylikurssirahasto 31.12.	6 075	6 075	910 083	910 083
Muut rahastot 1.1.	61 496	57 872	-	-
Muut muutokset	63	3 624	-	-
Muut rahastot 31.12.	61 559	61 496	-	-
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	308 053	334 734	345 434	298 339
Osingonjako ja lahjoitukset	-41 513	-82 651	-41 513	-82 651
Muut muutokset	-7 022	-7 941	-	-
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	259 518	244 142	303 921	215 688
Tilikauden voitto	65 367	63 911	112 888	129 746
	324 885	308 053	416 809	345 434
Oma pääoma yhteensä	475 405	458 510	1 409 778	1 338 403

Tilinpäätöksen liitetiedot

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
15. PAKOLLISET VARAUKSET				
Varaus eläkevastuista	732	330	732	330
Varaus henkilöstöoptioiden sosiaalikuiluista	33	32	33	29
	765	362	765	359
16. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille	-	-	-	-
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Pitkäaikaiset siirtovelat	406	312	-	-
Henkilöstön optiolaina 1998 - emoyhtiö				
Lainan pääoma	0 euroa			
Optioiden määrä	175 874			
Optioita mitätöity	24 020 kpl 23.1.2004			
Korko	4 %			
Merkintäaika	15.6.2001–31.5.2004			
Merkintäehdot	yhdeällä optio-oikeudella voi merkitä 6 osaketta hintaan à 29,46 euroa			
Lainan takaisinmaksu	maksettu takaisin 15.6.2001			
Henkilöstön optiolaina I/1999 - emoyhtiö				
Lainan pääoma	0 euroa			
Korko	4 %			
Lainan takaisinmaksu	maksettu takaisin 1.6.2002			
Henkilöstön optiolaina II/1999 - emoyhtiö				
Lainan pääoma	0 euroa			
Korko	4 %			
Lainan takaisinmaksu	maksettu takaisin 1.6.2002			
1999 optio-oikeudet				
Optiolainoista I/1999 ja II/1999 irronneet optiot ovat identtisiä ja listattu yhtenä lajina.				
Optioiden määrä	1 983 440			
Optioita mitätöity	778 755 kpl 23.1.2004			
Merkintäaika	2.5.2002–31.5.2005			
Merkintäehdot	yhdeällä optio-oikeudella voi merkitä 1 osakkeen hintaan à 36,30 euroa			
Henkilöstön optiolaina I/2000 - emoyhtiö				
Lainan pääoma	0 euroa			
Optioiden määrä	2 500 000			
Korko	4 %			
Merkintäaika	2.5.2003 - 31.5.2006			
Merkintäehdot	yhdeällä optio-oikeudella voi merkitä 1 osakkeen hintaan à 54,50 euroa			
Lainan takaisinmaksu	maksettu takaisin 1.6.2003			

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
Henkilöstön optiolaina II/2000 - emoyhtiö				
Lainan pääoma	0 euroa			
Optioiden määrä	1 200 000			
Korko	4 %			
Merkintäaika	optio A: 2.5.2003–31.5.2006 optio B: 24.10.2003–31.5.2006 optio C: 22.4.2004–31.5.2006 optio D: 21.10.2004–31.5.2006			
Merkintäehdot	yhdeällä optio-oikeudella voi merkitä 1 osakkeen hintaan à 54,50 euroa			
Lainan takaisinmaksu	maksettu takaisin 1.6.2003			

Optio-oikeudet, jotka irtosivat I/2000 optiolainasta ja optio-oikeudet A, jotka irtosivat II/2000 optiolainasta ovat samanlaisia ja listattu yhtenä lajina. Optio-oikeudet B yhdisteltiin optio-oikeuksiin A osakemerkinnän alkaessa optio-oikeuksilla B. Optio-oikeudet C ja D tullaan yhdistelemään optio-oikeuksiin A/B osakemerkinnän alkamisen yhteydessä.

Optio-oikeudet työntekijöille - emoyhtiö 1999/2003

Optioiden määrä	0
Merkintäaika	1.5.2001–30.5.2003
Merkintäehdot	yhdeällä optio-oikeudella voi merkitä 1 osakkeen hintaan à 41 euroa
Optio-oikeuksia (212 868 kpl) ei käytetty osakkeiden merkintäaikana.	

2002 optio-oikeudet

Optioiden määrä	1 800 000
Merkintäaika	optio A: 1.12.2005–30.6.2009 optio B: 1.12.2006–30.6.2009
Merkintäehdot	yhdeällä optio-oikeudella voi merkitä 1 osakkeen Merkintähinta on 27,73 euroa. Merkintähintaa alennetaan 28.2.2002 jälkeen jaettavaksi päätettyjen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonmaksun täsmäytyspäivänä. Vuoden 2003 lopussa merkintähinta on 26,23 euroa.

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002

17. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille				
Ostovelat	-	-	4 213	2 697
Muut velat	-	-	39 024	90 018
Siirtovelat	-	-	4 731	450
	-	-	47 968	93 165
Velat osakkuusyrietyksille				
Ostovelat	254	101	92	37
Siirtovelat	172	33	-	-
	426	134	92	37

18. SIIRTOVELAT

Liikevaihto	29 060	23 798	5 428	4 964
Lomapalkka ja siihen liittyvät henkilösivukulut	66 975	72 171	34 783	31 339
Muut palkat ja niihin liittyvät henkilösivukulut	31 158	30 983	11 007	9 240
Verojaksotus	4 433	7 214	1 095	886
Muut	49 644	49 052	25 859	10 904
	181 270	183 218	78 172	57 333

Tilinpäätöksen liitetiedot

EUR 1 000	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2002
19. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT				
Laskennalliset verosaamiset				
Tilinpäätössiirroista	5 306	3 192	4 973	2 671
Jaksotuseroista	8 254	4 385	22	104
Laskennalliset verovelat				
Tilinpäätössiirroista	3 109	3 100	-	-
Jaksotuseroista	-	20	-	-
20. VASTUUSITOUMUKSET				
Omasta velasta				
Pantit	847	2 687	-	-
Konserniyritysten puolesta				
Takaukset	-	-	16 963	12 149*)
Osakkuusyrityksen puolesta				
Takaukset	1 483	1 561	1 483	1 561
Muut omat vastuut				
Vuonna 2004 (2003) maksettavat vuokravastuut	47 736	43 789	26 536	24 043
Myöhemmin maksettavat vuokravastuut	109 351	116 006	69 595	60 540
Vuonna 2004 (2003) maksettavat leasingvastuut	20 080	27 303	9 667	11 753
Myöhemmin maksettavat leasingvastuut	3 336	9 582	6 408	9 350
Muut vastuut	14 542	12 967	4 028	1 627

Leasingsopimukset ovat pääsääntöisesti kolmivuotisia eikä niihin liity lunastusehtoja. Emoyhtiön leasingsitoumuksiin sisältyvät rahoitusleasingsopimukset on konsernin tasolla aktivoitu käyttömaisuuteen.

*) Ei sisällä emoyhtiön takaamia käyttämättä olevia limiittejä, joiden määrä oli 12,7 (17,2) miljoonaa euroa 31.12.2003.

Johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset	185 631	93 921	189 075	93 921
Käyvän arvon muutos	928	-1 469	778	-1 469

Johdannaisia käytetään vain suojaustarkoituksessa.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Sijoitetun pääoman tuotto %	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä} + \text{rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Oman pääoman tuotto %	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaiseriä} - \text{välittömät verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Gearing %	=	$\frac{\text{Korolliset velat} + \text{saadut ennakomaksut} - \text{rahat ja pankkisaamiset} - \text{rahoitusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}$	x 100
Omavaraisuusaste %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$	x 100
Korollinen nettovelka	=	$\text{Korolliset velat} - \text{korolliset saamiset} - \text{rahat ja pankkisaamiset} - \text{rahoitusarvopaperit}$	
Voitto/osake	=	$\frac{\begin{array}{l} \text{Voitto ennen satunnaiseriä} \\ -/+ \text{ vähemmistöosuus tilikauden voitosta/tappiosta} - \text{välittömät verot} \\ = \text{Voitto (tunnusluvun osoittaja)} \end{array}}{\text{Osakkeiden lukumäärän osakeantikorjattu vuosikeskiarvo}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikeistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$	
Hinta/voitto -suhde (P/E)	=	$\frac{\text{Pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{Voitto/osake}}$	

Riskien hallinta

RISKIEN HALLINTA JA SISÄINEN KONTROLLI

TietoEnatorissa riskienhallinta nähdään olennaisena osana hyvää liikkeenjohtoa. TietoEnatorin riskienhallintapolitiikassa on määritelty riskikäsité, riskienhallinnan kehikko ja riskienhallinnan vastuut.

Riski tarkoittaa epävarmuutta, joka liittyy tavoitteiden saavuttamiseen ja suorituskykyyn ja joka aiheutuu liiketoimintaympäristöstä, toiminnoista, liiketoimintaprosesseista ja päätöksistä. Riskiä mitataan sen vaikutuksella ja todennäköisyydellä. Riskienhallintakehikko koostuu konsernin, liiketoiminta-alueiden ja tulosyksiköiden toiminta- ja ohjausjärjestelmiin sisältyvistä menetelmistä ja toimintatavoista, joilla riskejä järjestelmällisesti tunnistetaan, analysoidaan, arvioidaan, käsitellään, valvotaan ja raportoidaan. Vastuu riskeistä on erottamaton osa liiketoimintaa: jokainen, joka on vastuussa liiketoimesta, on vastuussa myös kyseiseen liiketoimeen liittyvästä riskienhallinnasta.

Riskit jaetaan TietoEnatorissa neljään osa-alueeseen: strategiset, toiminnalliset, rahoitukselliset ja vakuutettavissa oleva riskit. Strategiset riskit voivat vaikuttaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Siten strategisten riskien tunnistaminen ja analysointi, sekä toimenpiteiden suunnittelu riskien pienentämiseksi on osa konsernin suunnittelujärjestelmää. Toiminnallisten riskien hallinta sisältyy liiketoiminnan ydinprosesseihin. TietoEnator on aloittanut ohjelman, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa sisäiset prosessit, mukaan lukien riskienhallintaprosessit. Toiminnoilla, jotka ovat olennaisen tärkeitä konsernin toiminnassa, kuten liiketoiminnan jatkuvuus ja turvallisuus, on erilliset riskienhallintasuunnitelmat ja -ohjelmat (ks. alempana). Rahoitusriskien hallinta TietoEnatorissa on myös kuvattu alempana.

Konsernin liiketoiminnasta aiheutuvat omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvahinkoriskit on vakuutettu koko konsernin laajuisilla vakuutuksilla. Yhtiökohtaisia vakuutuksia tarvitaan lisäksi johtuen paikallisesta lainsäädännöstä sekä erilaisista käytännöistä liittyen esimerkiksi työntekijöiden vakuutusturvaan.

Selkeä päätäntä- ja toimivallan määrittely ja seuranta on tärkeää konsernin sisäisen valvonnan kannalta. Sisäistä taloudellista

valvontaa toteutetaan seurantaraportoinnilla, jossa toteutuvia verrataan suunnitelmiin, ennusteisiin sekä edellisiin vertailukausiin. Toiminnallisia riskejä valvotaan tulosyksiköiden toimintajärjestelmien avulla ja mm. sisäisin ja ulkoisin tarkastuksin. TietoEnatorissa ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen yksikköä, mikä huomioidaan ulkoisessa tilintarkastussuunnitelmassa.

Liiketoiminnan jatkuvuus suunnittelu ja turvallisuus

Liiketoiminnan jatkuvuus suunnitelmien yhdenmukaistaminen on aloitettu ottamalla käyttöön konsernissa samat odottamattomien (tieto)turvallisuustapahtumien hallintaprosessit. Konsernitason ohjeistus määrittelee vaatimukset tulosyksiköiden prosesseille ja koulutukselle joko tulosyksikkö- tai konsernitason. Esimerkkitapauksiin pohjautuva jatkuva koulutus ylläpitää organisaation valmiutta hallita turvallisuuteen liittyviä odottamattomia tapahtumia. Prosessin yhteydessä päivitetään myös tulosyksiköiden odottamattomien turvallisuustapahtumien hallinta- ja liiketoiminnan jatkuvuus suunnitelmat.

Turvallisuusriskit on jaettu kahteen pääkategoriaan: tietotekniikkaan pohjautuvat riskit ja fyysiseen tai henkilöstön turvallisuuteen pohjautuvat riskit. Konsernitason turvallisuusohjeistus kattaa molemmat pääkategoriat. Vuonna 2003 aloitettiin verkko-opetuksen käyttö yleisessä turvallisuuskoulutuksessa.

Konsernitason turvallisuusohjeistuksen noudattamista tulosyksiköissä valvotaan yksikön itse suorittamalla tasoarvioinneilla ja erikseen suoritetuilla tarkastuksilla. Tarkastusmenettely kattaa sekä käytössä olevan tietotekniikan (verkon tekninen tarkastus) että fyysisen toimitilaturvallisuuden.

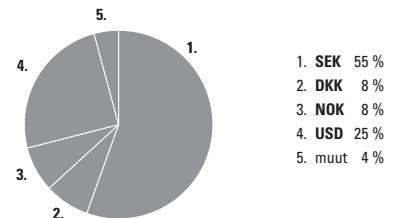
RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

TietoEnatorin rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernirahoitukseen. Tavoitteena on konsernin kustannustehokas rahoittaminen, ja rahoituksellisten riskien tunnistaminen ja niiltä suojautuminen. Konsernin rahoituspolitiikassa määritellään suojausperiaatteet niin rahoitus- ja likviditeettiriskille kuin korkoriskille, valuuttariskille ja luottoriskille, sekä annetaan ohjeet raha- ja valuuttamarkkinainstrumenttien käytöstä. Rahoitusriskejä valvotaan säännöllisesti.

Valuuttariski

TietoEnatorin liiketoiminnan transaktiopoistio on kuluneen vuoden pysynyt edellisen vuoden tapaisena; pääasiassa toiminta on edelleen hyvin paikallista, ja konserniyhtiöiden tuotot ja kulut syntyvät useimmiten samassa valuutassa. Suuria valuuttamääräisiä kauppia syntyy satunnaisesti, mistä johtuen valuuttaposition koko vaihtelee melkoisesti.

Valuuttaposition jakauma valuutoittain 31.12.2003

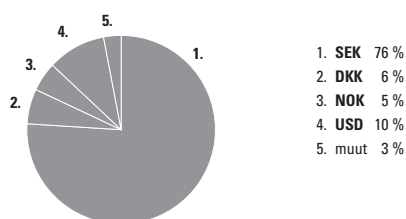
¹ Kuvion "muut" sisältää CAD, CZK, EEK, GBP, LVL ja LTL-valuutat

Rahoituspolitiikan mukaan merkittävät valuuttamääräiset sitoumukset suojataan. Vuoden 2003 aikana valuuttatermiinejä sekä -swappeja on käytetty suojaukseen. Valuuttajohdannaisten maturiteetti on alle 12 kuukautta.

Ekonomisesta positiosta ei aiheudu merkittävää valuuttariskiä TietoEnatorille, eli yrityksen kilpailukyky ei ole herkkä valuuttakurssien vaihtelulle. Asiakkaat edellyttävät paikallista läsnäoloa kaikilta tällä palvelualalla toimivilta yrityksiltä, mistä johtuen TietoEnatorin ja sen kilpailijoiden valuuttaprofiili on samankaltainen.

Vuoden 2003 lopussa TietoEnatorin oman pääoman valuuttamääräinen translaatiopositio oli noin 147 M€. Ruotsin kruunun 10 % heikentymisellä euroon nähden olisi arviolta 10,3 M€ negatiivinen vaikutus tilikauden lopun vapaaseen omaan pääomaan, vastaava luku yhdysvaltojen dollarin osalta olisi 1,3 M€. Translaatiopositiota ei ole suojattu.

Translaatiopositio 31.12.2003

* Kuvion "muut" sisältää CAD, CNY, CZK, EEK, GBP, LVL, LTL ja MYR-valuutat

Korkoriski

TietoEnatorin korkoriskin hallintaa ohjaa gearing-taso; tavoitteena on välttää ylipääomittumista. Jos jakokelpoiset varat sallivat, ylimääräinen likviditeetti voidaan jakaa osakkeenomistajille sekä osinkoina että osakkeiden takaisinoston kautta. Tilikauden 2003 lopun gearing oli 1,4 %.

Korkoriskipositiota ei suojattu vuoden 2003 aikana.

Luottoriski

Luottoriskin hallinta myyntisaamisten osalta on TietoEnatorin liiketoimintayksiköiden vastuulla.

Rahoitusinstrumenttien käyttöön sisältyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään sopimusten mukaisia velvoitteitaan. Konserni pyrkii minimoimaan tätä riskiä vastapuolilimiittien avulla.

Rahamarkkinasijoituksia tehdään ainoastaan instrumentteihin, joilla on korkea luottokelpoisuus. Rahoitusjohto valvoo konsernin sijoitustoimintaa, eikä odota avoinna olevista sijoituksista aiheutuvan luottotappioita.

Likviditeettiriski

Riittävä likvidien varojen ylläpitäminen on yksi rahoitushallinnon päätehtäviä. Kesäkuussa yhtiö uusi lyhyen 364-päiväisen syndikoidun luottolimitin, pienentäen määrän kahdestasadasta 150 miljoonaan euroon. Lyhyen aikavälin kassanvaihtelun tasaamiseksi ja likviditeetin turvaamiseksi konsernilla on myös komittoimattomia limiittejä sekä yritystodistusohjelma.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkeet

TietoEnator Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2003 oli 82 886 444 euroa ja osakkeiden määrä 82 886 444. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa, ja niiden kirjanpidollinen vasta-arvo on yksi euro. TietoEnatorin osakkeet noteerataan OMHEX-pörsseissä Helsingissä ja Tukholmassa.

Yhtiöllä on vain yksi osakesarja, ja jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen sekä yhtä suureen osinkoon. Yhtiön yhtiöjärjestys sisältää lunastuslausekkeen sekä yhtiökokousta koskevan äänestysrajoituksen, jonka mukaan kukaan ei ole oikeutettu äänestämään enemmällä kuin yhdellä viidesosalla yhtiökokouksessa edustettuina olevista äänistä. Yhtiöjärjestys löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.tietoenator.com.

Osakepääomassa ja osakkeiden määrässä ei tapahtunut muutoksia vuoden 2003 aikana. TietoEnator ei omista omia osakkeita, mikä merkitsee sitä, että myös liikkeellä olevien osakkeiden määrä on 82 886 444.

Optiotodistusten ja optio-ohjelmien perusteella osakkeiden määrä voi nousta enintään seuraavasti:

	Osakkeet	Merkintäaika	Merkintähinta
Optiolaina 1998	1 055 244	- 31/05/04	29,46
Optiolaina 1999I+II	1 983 440	- 31/05/05	36,30
Optiolaina 2000	3 700 000	- 31/05/06	54,50
Osakeoptiot 2002	1 800 000	01/12/05 - 30/06/09	26,23
	8 538 684		

Vuosien 1998 ja 1999 optiolainojen optiomäärä on laskenut vuoden 2002 lopusta, koska yrityksen palveluksesta lähteneiden henkilöiden yhtiölle palauttamattomat optiot on mitätöity 23.1.2004. Vuoden 2002 osakeoptio-ohjelman ehtojen mukaan merkintähintaa alennetaan vuosittain osakekohtaisen osingon määrällä.

Hallitus päätti myöntää vuoden 2002 osakeoptio-ohjelman 500 000 ensimmäistä optiota TietoEnatorin avainhenkilöstölle ja johdolle. Merkinnät hyväksyttiin ja vahvistettiin huhtikuussa 2003.

Vuonna 2003 TietoEnatorin osakekurssi oli keskimäärin 16,91 euroa eli alhaisempi kuin kaikkien optio-ohjelmien mukaiset merkintähinnat. Tämän vuoksi optioilla ei ole laimennusvaikutusta liikkeellä olevien osakkeiden lukumäärään vuonna 2003. Optioiden laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä olettaen, että kaikki optiotodistukset käytettäisiin, on 91 425 128, mikä vastaa enimmillään 9,3 %:n laimennusvaikutusta.

Hallituksen valtuudet

Vuoden 2003 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen hankkimaan yhtiön omia osakkeita määrällä, joka ei ylitä 5 %:a osakepääomasta tai äänien kokonaismäärästä. Valtuutusta on tarkoitettu käyttä yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi ja negatiivisen nettovelkaantumistasen vähentämiseksi. Valtuutusta ei ole käytetty, ja se on voimassa 20.3.2004 saakka.

Hallitus valtuutettiin myös osakeanteihin, optio-oikeuksien antamiseen ja vaihtovelkakirjalainan ottamiseen yhden vuoden aikana yhtiökokouksen päätöksestä eli 20.3.2004 saakka. Valtuutuksen tarkoituksena on yritys- ja liiketoimintaostoja sekä muita yritys-järjestelyitä rahoittamalla turvata yhtiön mahdollisuudet kehittää toimintaansa sekä kotimaassa että ulkomailla. Valtuutusta ei ole käytetty.

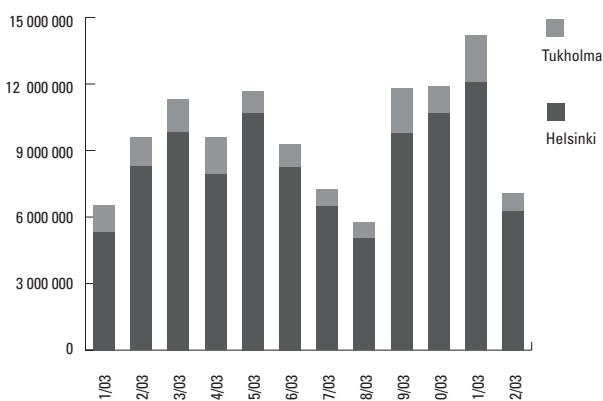
Osakkeenomistajat

Vuoden 2003 lopussa yhtiöllä oli 31 374 rekisteröitynyttä osakkeenomistajaa. Suomalaisten sijoittajien omistus TietoEnatorin osakkeista oli 26,9 % ja ruotsalaisten 10,0 %. Yhteensä Suomessa ja Ruotsissa oli 28 728 yksityissijoittajaa, jotka omistivat 11,7 % TietoEnatorin osakkeista. Yksikään osakkeenomistaja ei omista yli 5 %:a osakkeista, eikä vuoden aikana ilmoitettu yli 5 %:n omistuksista.

Hallitus, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies omistivat yhteensä 0,0764 % osakkeista ja äänistä. Optiotodistuksilla he voivat kasvattaa osuuttaan enintään 0,1124 %:iin osakkeista.

TietoEnatorilla ei ole merkittäviä strategisia osakkeenomistajia, osakassopimuksia tai ristiinomistuksia, jotka rajoittaisivat kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden määrää. Koska yhtiöllä ei

Vaihdon kehitys 2003, kpl

Kurssikehitys 2003

myöskään ole yhtiön johdolle tai työntekijöille suunnattuja osake-ohjelmia ja koska olemassa olevien optio-ohjelmien laimennusvai-
kutukset on rajallinen, osakkeiden voidaan katsoa olevan sataprosent-
tisesti kaupankäynnin kohteena.

Kurssikehitys ja vaihto

TietoEnatorin osaketta vaihdettiin 1 770,5 milj. eurolla (104 692 989 osaketta) Helsingissä ja 2 343,3 milj. kruunulla (15 257 580 osaket-
ta) Tukholmassa vuoden aikana. Vaihdetujen osakkeiden määrä

vastaa 145 %:a liikkeeseenlasketuista osakkeista.

Helsingin pörssissä (HEX) osakkeen keskipörssi oli 16,91 euroa, ja kurssi vuoden lopussa oli 21,95 euroa. Ylin kaupantekokurssi oli 24,55 euroa ja alin 11,50 euroa. Osakekannan markkina-arvo vuo-
den lopussa oli 1 798,6 milj. euroa.

TietoEnatorin osakekurssi nousi vuoden aikana 66,9 % Helsingin pörssissä ja 66,1 % Tukholmassa. Samaan aikaan Helsingin yleis-
indeksi nousi 4,4 % ja portfolioindeksi 16,2 %. Tukholman pörssin osakkeiden yleisindeksi nousi vuoden aikana 29,8 %.

	2003	2002	2001	2000	1999
Osakepääoman kehitys					
Osakepääoma tilikauden lopussa, euroa	82 886 444	82 886 444	83 326 740	70 337 736	64 716 262
Osakkeiden lukumäärä	82 886 444	82 886 444	83 326 740	83 641 915	76 957 113
Osakeantioikaistu määrä tilikauden lopussa	82 886 444	82 886 444	83 326 740	83 641 915	76 957 113
Osakeantioikaistu vuosikeskiarvo	82 886 444	82 856 926	82 437 328	80 059 482	76 690 738

Osakekohtaisia tunnuslukuja

Voitto/osake, euroa *)	0,79	0,77	2,40	0,88	0,90
Oma pääoma/osake, euroa	5,74	5,53	5,84	4,33	4,59

*) Optioilla ja optio-oikeuksilla ei ole ollut laimentavaa

vaikutusta, koska osakkeen kauden keskipörssi on

alittanut vuoden 2003 aikana kaikkien optioiden merkintähinnat

Kurssikehitys ja vaihto

Helsingin Pörssissä

Ylin vaihtokurssi (oikaistu), euroa	24,55	32,35	36,40	85,00	62,00
Alin vaihtokurssi (oikaistu), euroa	11,50	10,25	18,86	19,10	25,00
Tilikauden keskipörssi (oikaistu), euroa	16,91	20,14	27,98	41,44	35,89
Pörssivaihto, kpl	104 692 989	85 479 503	107 451 734	61 060 373	45 971 802
Pörssivaihto (oikaistu), kpl	104 692 989	85 479 503	107 451 734	61 060 373	45 971 802

Tukholman Arvopaperipörssissä

Ylin vaihtokurssi, kr	220,00	297,50	325,00	708,00	527,00
Alin vaihtokurssi, kr	107,00	93,00	189,50	162,00	220,00
Tilikauden keskipörssi, kr	153,58	204,63	257,75	373,00	297,47
Pörssivaihto, kpl	15 257 580	16 813 102	27 520 566	16 967 169	14 887 180

Markkina-arvo, Me	1 798,6	1 077,5	2 479,0	2 534,4	4 771,3
-------------------	---------	---------	---------	---------	---------

Osingonjako

Osingonjako, Te	41 443	41 443	82 582	40 438	33 737
Osinko, nimellinen, euroa	0,50	0,50	1,00	0,49	0,49
Oikaistu osinko, euroa	0,50	0,50	1,00	0,49	0,49
Osinko, % tuloksesta	63,3	64,9	41,7	55,7	54,4

Osakekurssiin suhteutettuja tunnuslukuja

Helsingin Pörssissä

Hinta/voitto -suhde (P/E)	29	17	12	34	69
Osinko suhteessa ostokurssiin tilikauden päättyessä, %	2,3	3,9	3,4	1,6	0,8

Tukholman Arvopaperipörssissä

Hinta/voitto -suhde (P/E)	28	17	12	33	68
Osinko suhteessa ostokurssiin tilikauden päättyessä, %	2,3	3,8	3,4	1,7	0,8

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

EUR 1000

Konsernin oma pääoma	475 405
Omaan pääomaan sisältyvä voitto tilikausilta ja tilikauden voitto, josta jakokelpoista	324 885 312 991
Emoyhtiön jakokelpoiset varat	416 809
Hallitus ehdottaa, että mainitut voittovarat käytetään seuraavalla tavalla:	
– osakkeenomistajille jaetaan 0,50 euroa osakkeelta	41 443
– voittovarojen tilille jätetään	375 366

Espoossa 11. helmikuuta 2004

Olof Lund
puheenjohtaja

Kalevi Kontinen
varapuheenjohtaja

Elisabeth Eriksson

Thomas Falk

Risto Lyly

Olli Martikainen

Anders Ullberg

Matti Lehti,
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

TietoEnator Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet TietoEnator Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 2003. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Käsityksemme mukaan tilinpäätös, joka osoittaa voittoa konsernituloslaskelmassa 65 367 t euroa, on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen jakokelpoisen oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Espoossa 11. helmikuuta 2004

ERNST & YOUNG AB
KHT-yhteisö

Sven-Erik Guarnieri
KHT

Tomi Englund
KHT

Hallinnointi ja ohjaus

Vuoden 2003 lopussa HEX Oyj, Keskuskaupapakamari sekä Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliitto antoivat uuden suosituksen listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä, joka astuu voimaan 1.7.2004. TietoEnatorin tavoitteena on konsernin mahdollisimman hyvä hallinnointi ja ohjaus ja konsernissa ryhdytään vuoden 2004 alkupuoliskolla tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta suositusta voitaisiin noudattaa heti sen astuessa voimaan.

Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous on yrityksen korkein päätöksentekelin. Se valitsee hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat, päättää näiden palkkioista ja myöntää yhtiön johdolle vastuuvapauden. Lisäksi yhtiökokous voi päättää optio-ohjelmista sekä valtuuttaa hallituksen lunastamaan yhtiön omia osakkeita tai päättämään osakeanneista. Varsinainen yhtiökokous tekee myös lopullisen päätöksen osingonjaosta hallituksen esityksen pohjalta. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain yleensä maaliskuussa. Lisäksi vuoden aikana voidaan pitää tarpeen mukaan ylimääräisiä yhtiökokouksia.

Vuonna 2003 varsinainen yhtiökokous pidettiin 20. maaliskuuta TietoEnatorin päätoimipisteessä Espoossa. Kokouksessa oli edustettuna 119 osakkeenomistajaa ja 12 606 686 osaketta (15,2 % kaikista liikkeeseenlasketuista osakkeista). Kaikki päätökset tehtiin yksimielisesti ilman äänestyksiä. Vuonna 2003 ei pidetty yhtään ylimääräistä yhtiökokousta.

Hallitus

Varsinainen yhtiökokous valitsee yhtiön hallituksen vuoden toimikaudeksi, joka kestää seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen. Hallituksessa on vähintään 6 ja enintään 12 yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Tämän lisäksi TietoEnator-konsernin henkilöstö valitsee vuosittain kaksi henkilöstön edustajaa hallitukseen. Vuoden 2003 varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen hallituksessa on ollut 5 yhtiön toimivaan johtoon kuulumaton jäsentä, TietoEnatorin toimitusjohtaja ja kaksi henkilöstön edustajaa. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallitus ei toistaiseksi ole perustanut valiokuntia.

Hallituksen jäsenet saavat yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti kiinteän rahapalkkion, joka on eritelty tilinpäätöksen

liitetietojen kohdassa 3. TietoEnatorin toimiva johto ja henkilöstöedustajat eivät saa erillistä korvausta hallitustyöskentelystä.

Hallitus tekee lopullisen päätöksen konsernin strategisesta suunnitelmasta ja päättää lisäksi kaikista muista asioista, joilla on merkitystä koko konsernin kannalta. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi tärkeimmät investoinnit, liiketoiminnan myynnit, liiketoimintasopimukset, muutokset liiketoiminnassa, rahoitus ja ehdotus osingonjaosta. Hallitus voi myös varsinaisen yhtiökokouksen niin valtuuttaessa päättää osakeanneista ja omien osakkeiden ostosta. Hallitus valitsee yhtiön toimitusjohtajan, päättää hänen palkkauksestaan sekä tekee periaatepäätökset yrityksen johdon ja työntekijöiden palkkioperiaatteista. Hallitus on lisäksi vastuussa siitä, että toiminnan ohjaus on järjestetty asianmukaisesti ja että tilinpäätös laaditaan säännösten mukaisesti. Hallitus on valtuuttanut yhtiön toimitusjohtajan ja muun johdon tekemään päätökset yhtiön juoksevan toiminnan hoitamisesta ja muista kuin edellä mainituista asioista.

Hallitus kokoontuu 1–2 kuukauden välein. Vuonna 2003 hallituksella oli 7 kokousta, ja keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 96 %. Hallitus ja hallituksen jäsenten omistus yhtiöstä on esitelty sivulla 38.

Yrityksen johto

TietoEnator uudisti johtorakenteensa vuoden 2003 lopussa. Alla kuvattu johdon rakenne ja vastuut astuivat voimaan vuoden 2004 alussa. Vuoden 2003 johtorakenne on kuvattu vuoden 2002 liiketoimintakatsauksessa, kohdassa Johto ja valvonta.

Yhtiön toimitusjohtajan nimittää hallitus. Toimitusjohtaja on vastuussa yhtiön taloudellisesta tuloksesta sekä sen juoksevan hallinnon ja ohjauksen järjestämisestä lakin ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan velvollisuuksiin kuuluu varmistaa, että yhtiön kirjanpito käytännöt ovat lainmukaiset ja että taloutta hoidetaan vastuullisesti. Hallitus päättää myös toimitusjohtajalle maksettavista korvauksista. Toimitusjohtajan palkka, bonukset ja muut edut on eritelty tilinpäätöksen liitetietojen kohdassa 3.

Yhtiön toimitusjohtaja toimii puheenjohtajana Executive-komiteassa, joka keskittyy yrityksen pitkän tähtäimen strategiaan johtamiseen ja resurssien kohdentamiseen.

Komitean muut jäsenet ovat konsernin kuudesta liiketoiminta-alueesta vastaava operatiivinen varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan varamies, joka johtaa konsernitoimintoja ja tukee liiketoiminta-alueita yritysostoissa ja kumppanuussopimuksissa, sekä liiketoiminnan strategisesta kehittämisestä ja kansainvälistymisen tuesta vastaava varatoimitusjohtaja. Toimitusjohtaja ehdottaa Executive-komitean jäsenet hallituksen hyväksyttäväksi.

Operatiivisesta varatoimitusjohtajasta, liiketoiminta-alueiden johtajista sekä konsernitoimintojen johdosta koostuva yrityksen operatiivinen johtoryhmä on vastuussa strategian käytännön toteutuksesta. Liiketoiminta-alueiden johtajat ovat vastuussa omien liiketoiminta-alueittensa taloudellisesta tuloksesta sekä toiminnan kehittämisestä ja ohjauksesta. Konsernitoimintojen johtajat vastaavat omien vastuualueittensa toiminnan ohjauksesta sekä koordinoinnista konsernitasolla. Yrityksen koko johto vastaa yhdessä siitä, että konsernissa noudatetaan voimassa olevia lakeja ja säädöksiä, konsernin toimintaperiaatteita ja hallituksen päätöksiä.

Toimitusjohtaja nimittää liiketoiminta-alueiden ja konsernitoimintojen johtajat. Yrityksen koko johto sekä sen jäsenten omistus yhtiöstä ja optio-oikeudet on esitelty sivulla 39. Yhteenvedo heille maksetuista palkkioista on esitetty tilinpäätöksen liitetietojen kohdassa 3.

Konsernin operatiivinen rakenne

Konsernin operatiivinen johto koostuu operatiivisesta varatoimitusjohtajasta, operatiivisesta johtoryhmästä, liiketoiminta-alueista sekä niiden johtajista ja johtoryhmistä, tulosityksiköistä ja osatulosityksiköistä. Tulosityksiköt ovat TietoEnatorin liiketoiminnan perusyksiköitä. Näihin kuuluu yleensä samaa asiakasta tai asiakassektoria palvelevia toimintoja tai toimintoja, joilla on yhteinen liiketoimintalogiikka. Sekä liiketoiminta-alueille että tulosityksiköille on asetettu selkeät taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Yleensä ne päättävät ja vastaavat itsenäisesti omasta toiminnastaan konsernin hallituksen ja konsernitoimintojen asettamien toimintaperiaatteiden ja ohjeiden pohjalta. Ne laativat myös omia toimintaperiaatteita ja ohjeita, joiden tavoitteena on varmistaa, että toiminnan valvonta kattaa organisaation kaikki tasot. Koko kon-

sernille tärkeissä asioissa päätöksenteko siirtyy ylemmälle tasolle, mikä parantaa konsernin ohjausta kokonaisuutena.

Ohjausjärjestelmä

Konsernin liiketoiminnan ohjaus ja valvonta perustuu suunnittelu- ja raportointijärjestelmiin. Ohjausjärjestelmän perustana on ns. tulokorttiohjaus (balanced scorecard). Suunnittelujärjestelmä sisältää päivitettävät strategiasuunnitelmat sekä näiden pohjalta tarkennettavat vuosisuunnitelmat, jotka vahvistetaan konsernin hallituksessa. Raportointijärjestelmään kuuluvat kuukausittaiset toteutumารaportit ja ennusteet sekä neljännesvuosittain julkistettavat tulokatsaukset.

Keskeiset taloudelliset mittarit ja investointikriteerit

Keskeiset talouden mittarit ovat liikevaihto, liikevoitto (EBITA ja EBIT) sekä taloudellinen lisäarvo (EVA). Niitä käytetään ohjausjärjestelmän suunnittelu- ja seurantaraportteissa samoin kuin investointilaskelmissa. Henkilöstöä koskevat keskeiset mittarit

ovat henkilöstötyytyväisyys ja suosituimuus työnantajana. Asiakkaiden näkemyksen kartoittamiseksi TietoEnator tekee projekti- ja palvelukohtaisten selvitysten lisäksi myös säännöllisiä asiakastytyväisyysmittauksia. Sisäisten prosessien tehokkuudelle on useita yksikkötasoisia seurantoja.

Tilintarkastajat

TietoEnatorin varsinainen yhtiökokous valitsee konsernin tilintarkastajat. Yhtiöllä on kaksi tilintarkastajaa: Tomi Englund, KHT, sekä Ernst & Young Oy, KHT-yhteisö, vastuullisena tilintarkastajana Sven-Erik Guarnieri, KHT.

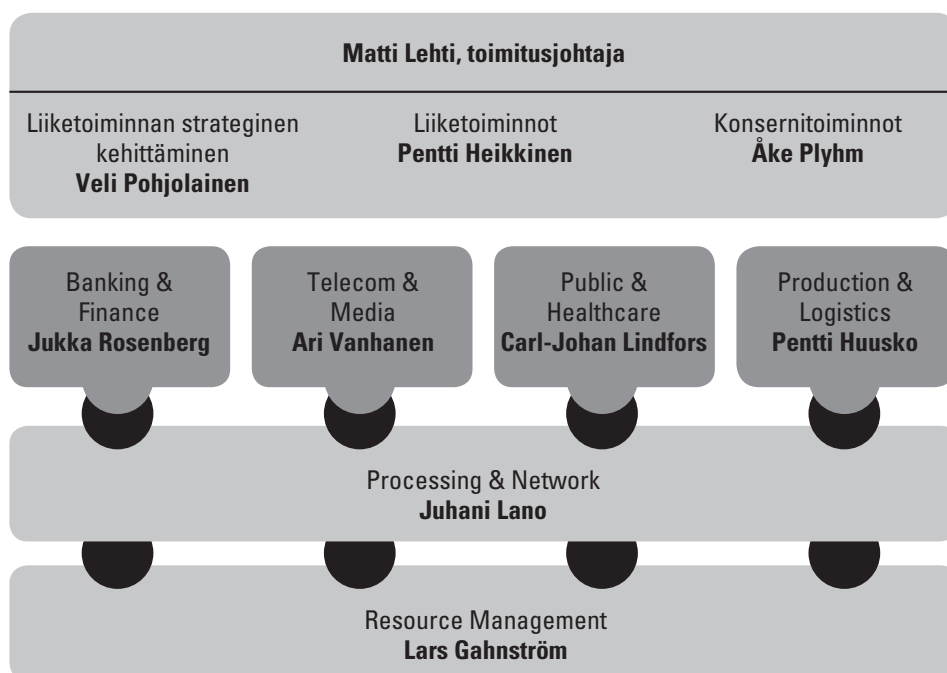
Ernst & Young -jäsenoimistot tarkastavat eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta kaikki konserniyhtiöt. Emoyhtiön tilintarkastajat vastaavat koko konsernin tilintarkastuksen suunnittelusta, koordinoinnista ja ohjauksesta. Tilintarkastussuunnitelma tarkistetaan vuosittain yhteistyössä konsernijohdon kanssa vastaamaan muuttuneita vaatimuksia. Suunnitelmassa otetaan huomioon, että konsernilla ei ole sisäistä tilintarkastustoimintoa. Yhtiön tilintarkasta-

jat raportoivat havainnoistaan hallitukselle vähintään kerran vuodessa ja antavat yhtiön osakkeenomistajille tilintarkastuskertomuksen yhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa. Vuonna 2003 TietoEnator-konsernin tilintarkastajille maksettiin yhteensä 1,2 milj. euroa tilintarkastuksesta ja 0,5 milj. euroa konsultoinnista (1,2 milj. ja 0,9 milj. euroa vuonna 2002).

Sisäpiiri

TietoEnatorilla on sisäpiirisäännöt, jotka perustuvat Helsingin Pörssin sisäpiirisääntöihin. TietoEnatorin lakiasianosasto vastaa sisäpiiriasioista ja sisäpiirirekisterin ylläpidosta. Toiminta kattaa sisäisen tiedotuksen ja koulutuksen, sisäpiiritietojen dokumentoinnin, pysyvästi sisäpiiriin kuuluvien henkilöiden ja sisäpiirihankkeiden määrittämisen sekä näihin hankkeisiin liittyvän ohjeistuksen. Sisäpiirisäännöt kokonaisuudessaan ja pysyvästi yhtiön sisäpiiriin kuuluvien henkilöiden omistukset yhtiöstä löytyvät yhtiön verkkosivuilta www.tietoanator.com.

TietoEnatorin liiketoimintarakenne ja vastuut 1.1.2004

Hallitus

Olof Lund

s. 1930, metallurgian insinööri

Puheenjohtaja, TietoEnatorin hallituksen jäsen vuodesta 1999
Toimitusjohtaja, Celsius Corporation, 1995–1997
Hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja, Celsius Group, 1990–1995
Hallituksen puheenjohtaja, The Association for Development of Sound Accounting Principles
Jäsen, Swedish Academy of Military Sciences
TietoEnatorin osakkeita: 1 500

Kalevi Kontinen

s. 1941, tekn. toht.

Varapuheenjohtaja, TietoEnatorin hallituksen jäsen vuodesta 1990
Principal Fellow in Nokia Business Infrastructure, Nokia
Varatoimitusjohtaja, konsernijohdon jäsen, MeritaNordbanken 1995-2000
Johtokunnan jäsen, Suomen Yhdyspankki Oy, 1984-1995
Hallituksen jäsen, Nice Business Solutions Finland Oy
TietoEnatorin osakkeita: 3 000

Elisabeth Eriksson

s. 1962, filosofian kandidaatti

Henkilöstön edustaja TietoEnatorin hallituksessa vuodesta 2000
Systeemis suunnittelija, TietoEnator, Public & Healthcare
Hallituksen jäsen, Jusek Union Executive Committee
TietoEnatorin osakkeita: 0
TietoEnatorin optioita: Oikeus merkitä 915 osaketta

Thomas Falk

s.1944, kauppat. toht.

TietoEnatorin hallituksen jäsen vuodesta 1999
Vieraileva professori, Linköpings universitet
Johtaja, Federation of Swedish Industries, 1997–2001
Jäsen, The Royal Swedish Academy of Engineering Sciences
TietoEnatorin osakkeita: 72

Matti Lehti

s. 1947, kauppat. toht.

TietoEnatorin hallituksen jäsen vuodesta 1988
Konsernijohtaja, TietoEnator Oy
Varatoimitusjohtaja, Rautakirja, 1986–1989
Hallituksen puheenjohtaja, Liikesivistysrahasto
Hallituksen varapj., Helsingin Kauppakorkeakoulun tukisäätiö
Hallituksen varapj., Palvelutyöntajat
Hallituksen jäsen, Jaakko Pöyry Group Oy
TietoEnatorin osakkeita: 55 000
TietoEnatorin optioita: Oikeus merkitä 47 000 osaketta

Risto Lyly

s. 1946, fil. kand.

Henkilöstön edustaja TietoEnatorin hallituksessa vuodesta 2002
Projektipääällikkö, TietoEnator, Public & Healthcare
TietoEnatorin osakkeita: 2 460
TietoEnatorin optioita: Oikeus merkitä 1 290 osaketta

Olli Martikainen

s. 1953, fil.toht., dipl.ins.

TietoEnatorin hallituksen jäsen vuodesta 2000
Associate Research Fellow, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos (ETLA)
Professori, Oulun yliopisto
Tutkimusjohtaja, Necsom Oy
Tutkimusjohtaja Telecom Finland Oy 1994–1997
Hallintoneuvoston jäsen, Siemens Osakeyhtiö
Jäsen, Teknillisten Tieteiden Akatemia
TietoEnatorin osakkeita: 0

Anders Ullberg

s. 1946, MBA

TietoEnatorin hallituksen jäsen vuodesta 1999
Konsernijohtaja, SSAB Svenskt Stål AB
Konsernin talousjohtaja, Swedyards (Celsius Group), 1978–1984
Hallituksen puheenjohtaja, Eneqvistbolagen
AB Jernkontoret
Hallituksen jäsen:
Atlas Copco
Mercur Planeringspråk AB
Skandia Fonder
Skandiabanken
SSAB Svenskt Stål
TietoEnatorin osakkeita: 1 000

Johto

Konsernijohtaja

Matti Lehti

konsernijohtaja
Synt.1947. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1989
TietoEnatorin osakkeita 55 000
Oikeus merkitä 47 000 osaketta

Liiketoiminnot

Pentti Heikkinen

operatiivinen varatoimitusjohtaja
Synt.1960. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1996
TietoEnatorin osakkeita 120
Oikeus merkitä 29 455 osaketta

Lars Gahnström

johtaja, Resource Management
Synt.1943. Ruotsin kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1998
TietoEnatorin osakkeita 200
Oikeus merkitä 29 020 osaketta

Pentti Huusko

johtaja, Production & Logistics
Synt.1948. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1986
TietoEnatorin osakkeita 300
Oikeus merkitä 29 395 osaketta

Juhani Lano

varatoimitusjohtaja,
johtaja, Processing & Network
Synt.1948. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1990
TietoEnatorin osakkeita 0
Oikeus merkitä 28 915 osaketta

Carl-Johan Lindfors

johtaja, Public & Healthcare
Synt.1956. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1989
TietoEnatorin osakkeita 0
Oikeus merkitä 29 395 osaketta

Jukka Rosenberg

johtaja, Banking & Finance
Synt.1962 Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1997
TietoEnatorin osakkeita 0
Oikeus merkitä 13 795 osaketta

Ari Vanhanen

johtaja, Telecom & Media
Synt.1961. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1994
TietoEnatorin osakkeita 6 710
Oikeus merkitä 12 695 osaketta

Konsernitoiminnot

Åke Plyhm

konsernijohtajan varamies
Synt.1951. Ruotsin kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1996
TietoEnatorin osakkeita 290
Oikeus merkitä 41 820 osaketta

Håkan Friberg

henkilöstöjohtaja
Synt.1948. Ruotsin kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1993
TietoEnatorin osakkeita 0
Oikeus merkitä 26 120 osaketta

Päivi Lindqvist

sijoittajasuhteista ja talousviestinnästä vastaava johtaja
Synt.1970. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1997
TietoEnatorin osakkeita 0
Oikeus merkitä 1 690 osaketta

Jouko Lonka

lakiasianjohtaja
Synt.1955. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1987
TietoEnatorin osakkeita 36 800
Oikeus merkitä 23 395 osaketta

Martin Nyman

markkinointi- ja konserniviestinnästä vastaava johtaja
Synt.1972. Ruotsin kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 2000
TietoEnatorin osakkeita 0
Oikeus merkitä 1 900 osaketta

Timo Salmela

talusjohtaja
Synt.1957. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1996
TietoEnatorin osakkeita 0
Oikeus merkitä 14 495 osaketta

Liiketoiminnan strateginen kehittäminen

Veli Pohjolainen

varatoimitusjohtaja
Synt.1947. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1975
TietoEnatorin osakkeita 26 338
Oikeus merkitä 29 395 osaketta

Juhani Strömberg

kehitysjohtaja
Synt.1953. Suomen kansalainen.
Yhtiön palveluksessa vuodesta 1976
TietoEnatorin osakkeita 6
Oikeus merkitä 25 600 osaketta

Matti Lehti, Pentti Heikkinen, Åke Plyhm ja Veli Pohjolainen muodostavat Executive -komitean.

Pentti Heikkinen, Lars Gahnström, Pentti Huusko, Juhani Lano, Carl-Johan Lindfors, Jukka Rosenberg ja Ari Vanhanen sekä Håkan Friberg, Martin Nyman, Timo Salmela ja Juhani Strömberg muodostavat operatiivisen johtoryhmän.

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

TietoEnator Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 18.3.2004 kello 17.00 TietoEnator Oyj:n toimitiloissa, osoitteessa Kutojantie 10 (Kilo3), Espoo.

Osallistuminen yhtiökokoukseen

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on

- rekisteröity 8.3.2004 osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon ja
- ilmoittautunut yhtiökokoukseen viimeistään perjantaina 12.3.2004 klo 16.00.

Rekisteröityminen osakasluetteloon

Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle arvo-osuustililleen Suomen Arvopaperikeskus Oy:hyn, on automaattisesti rekisteröity yhtiön osakasluetteloon. Hallintarekisteröity osakkeenomistaja voidaan tilapäisesti merkitä yhtiön osakasluetteloon 8.3.2004 yhtiökokoukseen osallistumista varten.

Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen

Osakkeenomistajien tulee ilmoittautua yhtiökokoukseen 12.3.2004 klo 16.00 mennessä joko:

- puhelimitse (09) 8626 2203
- telefaksitse 02060 20232
- internetissä www.tietoenator.com/agm
- sähköpostitse agm@tietoenator.com tai
- postitse TietoEnator, Lakiasiat, PL 33, 02631 Espoo

Valtuutus

Valtuutus, jonka nojalla osakkeenomistaja haluaa valtuuttaa asiamiehen edustamaan itseään kokouksessa, on oltava perillä viimeistään 12.3.2004 yllämainitussa osoitteessa.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2003 jaetaan osinkoa 0,5 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkaalle, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään osakasluetteloon tai VPC AB:n rekisteriin. Hallituksen päätöksen mukaan osingonjaon täsmäytyspäivä on 23.3.2004. Mikäli hallituksen esitys hyväksytään, osinko maksetaan 6.4.2004 alkaen.

Osakkeenomistajan aikataulu 2004

- 5.2. Neljäs vuosineljännes/2003
- 12.2. Tilinpäätöstiedote 2003
- viikolla 8 Tilinpäätös 2003, Liiketoiminta 2003 (pdf)
- 5.3. Tilinpäätös 2003, Liiketoiminta 2003 (painettuna)
- 8.3. Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä
- 18.3. Yhtiökokous
- 23.3. Osingonmaksun täsmäytyspäivä
- 6.4. Osingonmaksu
- 21.4. Ensimmäinen vuosineljännes/2004
- 21.7. Toinen vuosineljännes/2004
- 20.10. Kolmas vuosineljännes/2004

Katsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi ja ne ovat TietoEnatorin internet-sivuilla osoitteessa www.tietoenator.com.

Liiketoiminta 2003 ja Tilinpäätös 2003 -julkaisujen tilaukset:

- sähköposti reports@tietoenator.com
- puh. 09 862 6000 tai fax 09 862 63091
- puh. +46 8 632 14 00 tai fax +46 8 632 14 20

Sijoittajasuhteet

Päivi Lindqvist, sijoittajasuhteista ja taloudellisesta tiedottamisesta vastaava johtaja
puh. 09-862 63276, 040 708 5351
fax 09-862 62944
paivi.lindqvist@tietoenator.com

TietoEnatoria seuraavat analyytikot

TietoEnatoria seuraavat analyytikot ovat yhtiön internet-sivuilla, www.tietoenator.com.

Yhteystiedot

Täydelliset toimipaikkatiedot löytyvät TietoEnatorin kotisivuilta: www.tietoanator.com.

Konsernitoiminnot

TietoEnator Oyj

Kutojantie 10, PL 33 Kronborgsgränd 1,
02631 ESPOO, SUOMI SE-164 87 KISTA, RUOTSI
Puh. 09 862 6000 Puh. +46 8 632 1400
Fax 09 8626 3091 Fax +46 8 632 1420

info@tietoanator.com
www.tietoanator.com

Y-tunnus: 0101138-5
Kotipaikka: Espoo

Liiketoiminta-alueet

Banking & Finance

Kutojantie 10, PL 33
02631 ESPOO, SUOMI
Puh. 09 862 6000
Fax 09 8626 2685

Toimipaikat: Alankomaat, Belgia, Iso-Britannia,
Latvia, Luxemburg, Norja, Ruotsi, Saksa, Suomi,
Sveitsi, Tanska, Ukraina, USA, Venäjä, Viro

Telecom & Media

Kutojantie 6-8, PL 156
02631 ESPOO, SUOMI
Puh. 09 862 6000
Fax 09 8626 0420

Toimipaikat: Belgia, Kazakstan, Kiina, Latvia, Liettua,
Norja, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Suomi, Tsekin tasavalta

Public & Healthcare

Tietotie 6, PL 403
02101 ESPOO, SUOMI
Puh. 09 862 6000
Fax 09 464 803

Toimipaikat: Norja, Ruotsi, Suomi, Tanska, Viro

Production & Logistics

Niittymäentie 7
02200 ESPOO, SUOMI
Puh. 09 3486 4000
Fax 09 3486 4340

Toimipaikat: Iso-Britannia, Kanada, Malesia, Norja, Ranska,
Ruotsi, Saksa, Singapore, Suomi, Tanska, USA

Processing & Network

Kaupintie 5, PL 38
00441 HELSINKI, SUOMI
Puh. 09 862 6000
Fax 09 8626 1900

Toimipaikat: Belgia, Iso-Britannia, Liettua, Norja, Ruotsi, Saksa,
Suomi, Tanska, Viro, USA

Resource Management

Kalkkipellontie 6, PL 101
02601 ESPOO, SUOMI
3.5. alkaen
Klovinpellontie 3, 02180 ESPOO
Puh. 09 3290 7000
Fax 09 3290 7210

Toimipaikat: Norja, Ruotsi, Suomi, Tanska, USA

TietoEnator on yksi tehokkaan tietoyhteiskunnan pääarkkitehdeistä ja Pohjoismaiden suurin tietotekniikan palveluyritys. Asiantuntijoidemme määrä on 14 000 ja osaamisemme maailman huippua.

Kehitämme innovatiivisia tietotekniikkaratkaisuja asiakkaidemme tavoitteiden toteuttamiseksi ja digitalisoimiseksi. Läheisen yhteistyömme ansiosta voimme auttaa heitä johtamaan ja kehittämään toimintaansa yhä paremmin.

Olemme keskittyneet niille alueille, joista meillä on vahvin asiantuntemus. Finanssi- ja pankkitoiminta, televiestintä ja media sekä metsäteollisuus ovat näistä maailmanlaajuisesti tärkeimmät. Työskennelemme näillä alueilla yhdessä monien maailman johtavien yritysten ja organisaatioiden kumppanina ja kasvamme heidän mukanaan. Tällä hetkellä toimimme aktiivisesti jo yli 20 maassa.

TietoEnator Oyj

Kutojantie 10, PL 33
02631 ESPOO, SUOMI
puh. +358 9 862 6000
fax +358 9 8626 3091

Kronborgsgränd 1
SE-164 87 KISTA, SWEDEN
puh. +46 8 632 1400
fax +46 8 632 14 20

email: info@tietoenator.com
www.tietoenator.com

TietoEnator^{TE}

Building the Information Society